

8.4. Oppilashuoltosuunnitelmat

Opetus suunnitelma tulee oppilashuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien viranomaisten kanssa¹. Oppilaille järjestetään mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Koulun oppilaskuntaa kuullaan ennen näiden suunnitelmien ja määräysten vahvistamista². Valmistelutyössä tehdään yhteistyötä huoltajien ja tarvittaessa myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Paikallisella tasolla oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta. Suunnitelmat valmistellaan monialaisessa yhteistyössä. Suunnitelmat ovat:

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus³,
- paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta⁴ sekä
- koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma⁵.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevaa osuutta sekä koulukohtaisia oppilashuoltosuunnitelmia.

Oppilashuollon toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat

- edistää oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia
- siirtää painopistettä nykyistä enemmän yksilökeskeisestä työstä yhteisölliseen työhön
- siirtää painopistettä korjaavasta työstä ehkäisevään työhön
- vahvistaa oppilas- ja opiskelijahuollon suunnitelmallisuutta ja toteuttamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä

Oppilashuollon palveluita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Oppilashuoltoa toteutetaan sivistystoimialan ja hyvinvointitoimialan monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilöstöllä, ja se on kaikkien yhteisössä työskentelevien tehtävä.

¹ Perusopetuslaki 15 § 2 mom. (477/2003)

² Perusopetuslaki 47a § 1 ja 3 mom. (1267/2013)

³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 § ja lastensuojelulaki (417/2007) 12 § 1 mom.; laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 1501/2016

⁴ Perusopetuslaki 14 § 2 mom. (477/2003)

⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §; laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 1501/2016

Oppilashuollosta muodostetaan toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Oppilashuolto järjestetään yhteisöllisenä oppilashuoltona ja yksilökohjaisena oppilashuoltona.

Yhteys hyvinvointisuunnitelmaan

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on yksi Turun kaupungin strategisista asiakirjoista. Suunnitelman sisällöstä on määrätty lastensuojelulain 12 §:ssä ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain 12 §:ssä. Kaupunginvaltuusto hyväksyy suunnitelman ja se on huomioitava kaupungin talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelma tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Päävastuu ohjelman valmistelusta on ollut asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen ohjausryhmän alaisella lasten ja nuorten alatyöryhmällä. Työryhmässä ovat edustettuina keskushallinto, hyvinvointi-, vapaa-aika- ja sivistystoimiala sekä seurakunta, poliisi, puolustusvoimat, lastensuojelujärjestöt sekä ELY-keskus.

Lastensuojelulaki 12 §:

- lasten ja nuorten kasvuolot sekä hyvinvoinnin tila
- ehkäisevät toimet ja palvelut
- lastensuojelun tarve ja resurssit
- lastensuojelun palvelujärjestelmä
- yhteistyö
- suunnitelma ohjelman toteuttamisesta ja seurannasta

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 §:

- opiskelijahuollon tavoitteet ja paikallisen toteuttamistavan keskeiset periaatteet
- arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta
- toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä oppilashuoltoa ja oppilaiden varhaista tukea
- tiedot suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta sekä opiskeluhuollon laadunarvioinnista

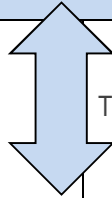
Kunta/koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma

Suunnitelmassa kuvataan menettelytavat, joilla koulun henkilöstö, oppilaat ja huoltajat selä tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan. Samalla sovitaan suunnitelmasta tiedottamisesta edellä mainituille.

OPPILASHUOLTO

OPPILAS-/OPISKELIJAHUOLTOPALVELUIDEN STRATEGINEN SUUNNITTELU,
KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI

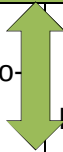
Turun opiskeluhuollon ohjausryhmä

Turun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

KOULUYHTEISÖN HYVINVOINNIN JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN

koulukohtainen (yhteisöllinen) oppilashuolto-
ryhmä (KOR)

koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma

YKSITTÄISEN OPPILAAN ASIOIDEN KÄSITTELY

monialainen konsultaatio on tärkeä menetelmä oppilashuollossa (vrt. ops)

monialainen asiantuntijaryhmä (MAR)

oppilaan/huoltajan suostumus ja osallisuus, käsittely kirjataan oppilashuoltokertomukseen ja asiakasrekisteriin

OPETUSJÄRJESTELYT

oppilaan ja huoltajan kanssa sekä yhteistyössä oppilashuoltohenkilökunnan kanssa kirjataan pedagogiseen asiakirjaan, ei tarvita oppilaan/huoltajan lupaa, ei ole oppilashuoltoa POL 16 a § 2 mom., POL 17 § 3 mom.

Kuviossa kuvataan Turun perusopetuksen oppilashuollon rakennetta ja toimintatapoja sekä oppilashuollon yhteyttä opetusjärjestelyjä koskevaan toimintaan kouluissa.

1. Oppilashuoltopalveluiden kokonaisuus

1.1 Kokonaistarve

Oppilashuoltohenkilöstön esimiehet tekevät keväällä arvion koulujen oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista seuraavaa lukuvuotta varten. Arviossa huomioidaan koulun oppilasmäärän lisäksi mm. tehostetun ja erityisen tuen oppilaat sekä asuinalueen erityispiirteet.

1.2 Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Turun kaupunki järjestää koulun terveydenhoitaja- ja lääkäripalvelut sekä koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut.

1.3 Palveluiden järjestäminen sekä työn- ja vastuunjako

Oppilashuoltohenkilöstön esimiehet päättävät koulun terveydenhoitaja- ja koululääkäripalveluiden sekä koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluiden sijoittelusta lukuvuosittain.

1.4 Toteuttamisessa tarvittava yhteistyö

Turun opiskelijahuollon ohjausryhmä tekee oppilashuoltopalveluiden kehittämis- ja arviointityötä. Yhteistyötä tehdään kaikilla oppilashuoltotyön toteuttamisen tasoilla.

1.5 Palveluiden kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, kouluyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan

Koulun terveydenhoitajat, -lääkärit, -kuraattorit ja -psykologit kohdentavat työpanostaan yllä mainittuihin osa-alueisiin joustavasti ja tarpeen mukaan priorisoiden.

2. Yhteisöllinen oppilashuolto

2.1 Yhteisöllisen oppilashuollon toimintatavat ja käytännöt

Turun perusopetus on jaettu eteläiseen, itäiseen ja pohjoiseen yhteistyöalueeseen. Yksi alueen erityisopettajista toimii oman työnsä ohella konsultoivana erityisopettajana (KERO). Hänen tehtävänsä on suunnitella ja tukea kouluja oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämiseen liittyvissä kysymyksissä.

Keskeinen koulun toimintakulttuuria kehittävä ryhmä on koulukohtainen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (KOR).

Koulukohtainen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (KOR)

- tehtävät
 - o suunnittelee, toteuttaa, arvioi ja kehittää kouluyhteisön hyvinvoinnin, turvallisuuden, viihtyvyyden ja osallisuuden edistämistä
 - o suunnittelee, miten oppilaiden ja yhteisön hyvinvointiin liittyvien kyselyiden ja laadunarviointien tuloksia sekä laajojen terveystarkastusten yhteenvedoja käsitellään koulussa
 - o suunnittelee, miten vanhempien kasvatustyötä tuetaan sekä kodin ja koulun yhteistyötä vahvistetaan
 - o käsittelee lukuvuosittain nivelvaiheyhteistyökumppaneiden kanssa yhteistyöhön liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä
- kokoonpano
 - o ryhmää johtaa rehtori
 - o ryhmään kuuluu opettajaedustajan lisäksi ainakin oppilashuoltohenkilöstö, osa-aikaisen erityisopetuksen edustaja ja vuosiluokilla 7–9 oppilaanohjaaja
 - o ryhmään kutsutaan säännöllisesti oppilaskunnan ja huoltajien edustajia
 - ryhmään voidaan tarvittaessa kutsua koulun henkilöstön muita edustajia ja lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä viranomaisia ja toimijoita

Koulukohtaisesti kuvataan koulukohtaisen yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän (KOR) kokoonpano, säännöllinen kokoontumisaika (vähintään kerran kuukaudessa), oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen, yhteistyökumppanit sekä toiminnan arviointi ja kehittäminen.

2.2 Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastukset

- tarkastus tehdään kolmen vuoden välein (Terveystarkastuslaki 16 §)

- Ympäristöterveydenhuollon edustaja organisoii tarkastuksen, jossa ovat mukana ympäristöterveydenhuollon edustaja, rehtori, kouluterveydenhoitaja- ja/tai lääkäri, työterveyshuollon edustaja, työsuojelun edustaja ja kiinteistönhoitaja.
- Kouluterveyskyselyiden (THL) tuloksia kouluympäristön osalta tulee hyödyntää tarkastuksessa. Tarkastuksen tulokset kirjataan, ja rehtori yhteistyössä tarkastusryhmän kanssa seuraa sovittujen korjaus- ja muutostöiden toteutumista.

2.3 Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

- Terveiden edistämisen yksikkö voi tarjota erityisasiantuntemusta päihteistä, seksuaali-terveydestä, ravitsemustieteistä, liikunnasta.
- Koulut käyttävät esimerkiksi Kouluterveyskyselyn (THL) tarjoamaa tietoa kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi, vanhempainilloissa keskustelun pohjana, oppilashuolto-työssä sekä terveystiedon opetuksessa.

2.4 Järjestyssäännöt

Järjestyssääntöjen tarkoituksena on

- varmistaa opetukseen osallistuvan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (POL 29 § 1 mom.)
- huolehtia siitä, että oppilas suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyy asiallisesti (POL 35 § 2 mom.)

Järjestyssäännöillä edistetään

- koulun sisäistä järjestystä
- opiskelun esteetöntä sujumista sekä
- kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä (POL 29 § 4 mom.)

Järjestyssäännöillä voidaan antaa kouluyhteisön turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä

- käytännön järjestelyistä
- asianmukaisesta käyttäytymisestä
- tarkempia määräyksiä esineistä tai aineista sekä niiden käytöstä ja säilytyksestä
- koulun omaisuuden käsittelystä
- koulun tilojen siisteydestä huolehtimisesta sekä
- oleskelusta ja liikkumisesta koulurakennuksissa ja koulun alueella (POL 29 § 5 mom.)

Järjestyssäännöt ovat voimassa ajan, jolloin oppilas osallistuu

- opetussuunnitelman mukaiseen toimintaan tai
- perusopetuslain tai siihen liittyvien säädösten nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen toimintaan (esim. koulun ulkopuolinen toiminta kuten retket, leirikoulut ja kerhot) (POL 29 § 6 mom.)

Järjestyssäännöt valmistellaan yhteistyössä koulun henkilökunnan, vanhempien ja oppilaiden kanssa. Koulun oppilaskuntaa tulee kuulla. (POL 3 § 3 mom, 47 a § 1 ja 3 mom.)

Koulukohtaiset järjestyssäännöt, jotka ovat osa opetussuunnitelman koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa, hyväksyy rehtori.

Järjestyssäännöt eivät saa olla perusopetuslain tai minkään muun säädöksen (laki, asetus tms.) vastaisia, eikä niillä voida kaventaa oppilaan perusoikeuksia.

Koulun järjestyssääntöjen tulee sisältää kouluyhteisön turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeelliset määräykset:

- käytännön järjestelyistä
- asianmukaisesta käyttäytymisestä
- tarkempia määräyksiä esineistä tai aineista sekä niiden käytöstä ja säilytyksestä
Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Päihteistä (tupakka, alkoholi, muut) kannattaa lisätä erikseen maininnat.

- koulun omaisuuden käsittelystä
- oppilaan velvollisuudesta korvata aiheuttamansa vahinko. Tästä säädetään [vahigonkorvauslaissa](#). Vahingoista tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle tai tämän muulle lailliselle edustajalle.
- koulun tilojen siisteydestä huolehtimisesta
- oleskelusta ja liikkumisesta koulurakennuksissa ja koulun alueella
- lisäksi yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa voidaan sopia koulukohtaisista suosituksista

2.5 Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Perusopetuslain mukaan oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä myönnetty vapautusta. (POL 26§)

Koulujen tulee tiedottaa huoltajille, miten oppilaan poissaoloista ilmoitetaan koululle. Tavoitteena on, että luvattomiin poissaoloihin voidaan puuttua mahdollisimman nopeasti. Opetusryhmästä vastuussa oleva luokanopettaja tai luokanvalvoja seuraa säännöllisesti oppilaiden poissaoloja.

Koulukohtaisesti täsmennetään poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen.

2.6 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Koulun oppilaat ja henkilökunta perehdytetään lukuvuosittain turvallisuutta edistäviin toimintatapoihin.

Koulutapaturma on perusopetuksen oppilaille koulussa tai koulumatkalla sattunut äkillinen, ulkoisen ruumiinvamman aiheuttava odottamaton tapahtuma. Koulutapaturmina korvataan myös sellaiset vammat, jotka ovat syntyneet opintokäynnillä, opintoretkellä, leirikoulussa, kerhossa tai välittömällä matkalla niihin, mikäli ne sisältävät koulun toimintasuunnitelmaan.

Tarkat toimintaohjeet tapaturman sattuessa löytyvät koulun turvallisuuskansiosta ja kaupungin nettisivuilta. <http://www.turku.fi/Public/default.aspx?nodeid=4722>

Tapaturmasta ilmoitetaan viipymättä oppilaan huoltajalle.

2.7 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakointi on kielletty kaikkien perusopetusta antavien koulujen sisä- ja ulkotiloissa. (Tupakkalaki 12 §)

Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonkin hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. (POL 29 § 2 mom.)

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta 29 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista.

(POL 36 d § 1, katso myös 2 – 4 mom.)

Koulun opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen 29 §:n 2 momentissa tarkoitetun kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussa pito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

(POL 36 e § 1, katso myös 2 – 5 mom.)

Edellä 36 d ja 36 e §:ssä tarkoitetut toimenpiteet on toteutettava mahdollisimman turvallisesti.

Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi.

Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja oppilaan tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta.

Toimenpiteiden käyttö tulee kouluissa suunnitella ja ohjeistaa.

(POL 36 f § 1, katso myös 2 mom.)

Edellä 29 §:n 2 momentissa tarkoitetut kielletyt esineet ja aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos oppilaalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan.

(POL 36 g § 2, katso myös 1, 3 – 4 mom.).

Koulukohtaisesti täsmennetään tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen.

2.8 Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan. (POL 32 § 4 mom.) Ohjattu toiminta voi olla osallistumista tukiopetukseen, kerhotoimintaan tai muuhun ohjattuun toimintaan. Em. koskee oppilaita, joilla on ns. kuljetusetuus.

Koulun turvallisuussuunnitelmassa kuvataan koulukuljetusta odottavien oppilaiden valvonnan järjestäminen, odotosuapaikat/koulualueen liikennejärjestelyt sekä muuta turvallisuuteen liittyvää.

2.9 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelman yhteydessä

- suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä
 - toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista.
- (POL 29 3 mom.)

Suunnitelmassa kuvataan:

1. kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
2. edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla
3. yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta

4. yhteistyö huoltajien kanssa
5. yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa
6. suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille sekä
7. suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi

Koulun oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan:

1. kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
 - o käsittely yhteisötasolla
 - o käsittely ryhmätasolla
 - o käsittely yksilötasolla
2. yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta
3. yhteistyö huoltajien kanssa
4. yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa
5. suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille
6. suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi

2.10 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Opetussuunnitelman yhteydessä määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Tätä osuutta voidaan kutsua kriisisuunnitelmaksi. Kriisisuunnitelmaa laadittaessa tehdään yhteistyötä tarvittavien viranomaisten kanssa ja otetaan huomioon muut uhka- ja vaaratilanteita sekä kriisitalanteita koskevat suunnitelmat ja ohjeistukset.

Koulun kriisisuunnitelmassa kuvataan:

1. kriisitalanteiden ehkäisy ja niihin varautuminen
2. kriisiryhmän kokoonpano: rehtori, turvallisuusvastaava, määritelty oppilashuolto- sekä muu henkilöstö. Kokoonpano määritellään tarkemmin vuosisuunnitelmassa.
3. yhteistyö ja keskinäinen työn- ja vastuunjako kriisitalanteisiin varauduttaessa sekä kriisitalanteissa
4. pelastussuunnitelman, koulun järjestyssääntöjen ja muiden turvallisuusohjeiden yhteensovittaminen
5. toimintaohjeet erilaisissa äkillisissä kriisitalanteissa
6. johtamisen, sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen sekä koulujen ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet äkillisissä kriiseissä
7. psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
8. kriisisuunnitelmasta tiedottaminen, siihen perehdyttäminen ja toimintavalmiuksien harjoittelu
9. kriisisuunnitelman päivitys ja arviointi.
(POL 29 § 2 mom.)

3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

3.1 Asiantuntijaryhmän (MAR) kokoaminen ja toimintatavat

- ryhmään voivat kuulua terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, lääkäri, oppilaanohjaaja, opettaja, erityisopettaja tai muu siinä tilanteessa keskeinen henkilö.

- se henkilö, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu, kutsuu ryhmän kokoon, toimii puheenjohtajana ja hankkii oppilaan ja/tai huoltajan suostumuksen/kirjallisen luvan. Usein ryhmän kokoa kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja tai lääkäri. Myös muut edellä mainituista voivat koota ryhmän.
- ryhmän vastuhenkilö vastaa, että asian käsittely kirjataan oppilaan yksilölliseen oppilas-huoltokertomukseen ja että se säilytetään lain vaatimalla tavalla oppilashuoltorekisterissä.

3.2 Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa

- laaja terveystarkastus tehdään 1.lk:lla, 5.lk:lla ja yhdistetysti 7.-8. lk:lla. Tarkastuksen tekevät terveydenhoitaja ja koululääkäri ja siihen kutsutaan oppilaan lisäksi myös hänen huoltajansa.
- huoltajan kirjallisella suostumuksella laajaan terveystarkastukseen sisällytetään opettajan arvio oppilaan selviämisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Arviossa ovat terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot. Tieto siirtyy Opetushallituksen ja THL:n yhteistyönä tehdyllä lomakkeella. Terveystarkastuksen jälkeen opettaja saa tarvittaessa huoltajan tai oppilaan suostumuksella palautteen terveystarkastuksessa esiin nousseista asioista.
- laajoista terveystarkastuksista tehtyä yhteenvetoa käytetään arvioitaessa luokka- ja kouluyhteisön tilaa ja mahdollisten lisätoimenpiteiden tarvetta. Yhteenveto ei saa sisältää henkilötietoja.

3.3 Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen

Oppilaan tarvitseman lääkityksen sekä hoidon tukeminen koulussa sovitaan monialaisesti ja tapauskohtaisesti yhdessä huoltajien, oppilaan, kouluterveydenhuollon, koulun henkilöstön ja hoitavan tahon kanssa suullisesti ja kirjallisesti.

Kouluterveydenhuollolla on kokonaisvastuu oppilaan terveydenhuollosta, jolloin kouluterveydenhuollon tulee olla aina tietoinen oppilaan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, hänen saamasta hoidosta sekä tehdyistä tutkimuksista.

Erityisruokavaliot:

Terveydenhoitaja:

- ylläpitää listaa terveydellisistä syistä erityisruokavaliota tarvitsevista oppilaista
- arvioi ja varmistaa erityisruokavalioiden jatkamisen tarpeellisuuden kunkin lukuvuoden alussa huoltajalta/oppilaalta ja arvioi lääkärintodistuksen tarpeellisuuden
- kansallisen allergiaohjelman mukaisesti lievään allergiaan riittää itsehoito ja seuranta, mutta erityisruokavaliota koulussa ei tarvita.
- toimittaa tiedon erityisruokavaliosta ruokapalvelun tarjoajalle, ruokahuollosta vastaavalle henkilökunnalle sekä luokanopettajalle/luokanvalvojalle mahdollisimman pian lukuvuoden alettua

Koululääkäri:

- kartoittaa erityisruokavalion oikeellisuuden laajoissa terveystarkastuksissa ja aina tarvittaessa

Luokanopettaja/luokanvalvoja:

- tiedottaa ruokapalvelun henkilökuntaa oppilaan eettisistä syistä johtuvista erityisruokavalioiden

3.4 Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä

Tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä monialainen asiantuntijaryhmä (MAR) voi tehdä yhteistyötä oppilaan, huoltajien ja oppilaan hyvinvoinnista huolehtivien muiden yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa edellyttää aina oppilaan ja/tai huoltajan kirjallista suostumusta.

Oppilashuoltotyöhön osallistuvilla on oikeus luovuttaa ilman suostumusta opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja opettajille ja rehtorille. (POL 40§, LL 32§)

3.5 Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä

Sairaalakoulun oppilaat pysyvät aina oman koulun oppilaina. Sairaalakoulujakso on määräaikainen. Tiivis pedagoginen ja oppilashuollollinen yhteistyö oppilaan oman koulun kanssa on edellytyksenä oppilaan onnistuneelle paluulle takaisin omaan kouluun osastojakson tai avohoidollisen nivel- tai tukijakson jälkeen. Oppilashuollollista yhteistyötä tehdään oppilaan ja/tai hänen huoltajansa suostumuksella.

Osastohoidossa olevien oppilaiden yksilökohtainen oppilashuolto

Kouluterveydenhuollon sekä koulupsykologi- ja kuraattoripalveluiden osalta yksilökohtainen oppilashuolto toteutuu osastojakson aikana tarvittaessa oppilaan omassa koulussa. Erikoissairaanhoidon järjestämät näihin verrattavat palvelut eivät ole oppilashuollon palveluja.

Oppilaan oma koulu ja sairaalakoulu järjestävät yhteistyössä yksittäistä oppilasta koskevan monialaisen oppilashuollon. Oma koulu kutsuu kokoon tämän oppilashuollollisen asiantuntijaverkoston. Sairaalakoulun opettaja tai sen oppilashuoltohenkilöstöön kuuluva työntekijä osallistuu pyydettyessä oppilaan ja/tai hänen huoltajansa suostumuksella tähän verkostoon. Sairaalakoulu järjestää oppilaiden osastojaksojen aikana tarvittaessa kouluverkostoja. Nämä kouluverkostot eivät ole oppilashuollon asiantuntijaverkostoja.

Osastojakson aikana oppilaan oman koulun opetushenkilöstö ja mahdollisesti oppilashuollon edustaja /edustajat voivat osallistua erikoissairaanhoidon kokoon kutsumiin hoitoneuvotteluihin. Nämä hoitoneuvottelut eivät ole oppilashuollollisia asiantuntijatyöryhmiä, mutta ne antavat tukea omassa koulussa toteutettavalle yksilökohtaiselle oppilashuoltotyölle.

Sairaalakoulussa opiskelevien avohoidossa olevien oppilaiden yksilökohtainen oppilashuolto

Sairaalakoulujakson aikana oppilaan kouluterveydenhuollon palvelut sekä koulupsykologi- ja kuraattoripalvelut toteutuvat sairaalakoulussa. Sairaalakoulun oppilashuoltohenkilöstö toimii yhteistyössä oppilaan oman koulun oppilashuoltohenkilöstön tai oppilaan asioissa kootun monialaisen asiantuntijaryhmän edustajien kanssa.

Sairaalakoulujakson aikana oppilaan asioista vastaava asiantuntijaverkosto kokoontuu sairaalakoulun kokoon kutsumana verkostotapaamisissa, joihin myös oppilaan oman koulun edustaja/edustajat osallistuvat. Tarvittaessa tämä ryhmä voi toimia yksilökohtaisen oppilashuollon asiantuntijaryhmänä (MAR). Tällöin verkostossa mukana ollut oman koulun edustaja kirjaa edellä mainituista verkostoista oppilashuoltolain edellyttämän oppilashuoltokertomuksen oman koulun rekistereihin.

3.6 Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä

Opettaja, kouluterveydenhuolto sekä koulupsykologi ja kuraattori tekevät yksilökohtaista oppilashuoltoa oppilaan ja/tai huoltajien suostumuksella yhteistyössä sosiaalityöntekijöiden, poliisin, nuorisotyöntekijöiden, seurakunnan työntekijöiden ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa.

3.7 Oppilashuollon tuki kurinpitorangeistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Oppilaalle, joka on erotettu määräajaksi tai jolta on evätty opetus jäljellä olevan oppitunnin tai työpäivä ajaksi, tulee opetuksen järjestäjän järjestää tarvittava oppilashuolto.

(POL 36 §)

Mikäli rehtori epää oppilaalta oikeuden osallistua opetukseen loppupäivän ajaksi, hän ilmoittaa asiasta huoltajalle ja sopii käytännön järjestelyistä. Oppilaalle ja huoltajalle tiedotetaan mahdollisimman pian mahdollisuudesta oppilashuoltopalveluihin.

3.8 Yhteistyö koulun ulkopuolisten palveluiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Asiantuntijaryhmä voi tarvittaessa oppilaan ja/tai huoltajan luvalla konsultoida tai pyytää asian käsittelyyn mukaan Kasvatus- ja perheneuvolan, nuorisopalveluiden, aamu- ja iltapäivätoiminnan tai muiden oppilaan kanssa toimivien tahojen edustajia.

Koulukohtaisesti täsmennetään yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen.

4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja muiden kumppaneiden kanssa.

Opetuksen järjestäjä ja koulut tiedottavat kotisivuillaan yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista.

Koulukohtaisessa suunnitelmassa kuvataan oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa:

1. miten oppilaan osallisuus toteutuu a) yhteisöllisen ja b) yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa
2. miten huoltajan osallisuus toteutuu a) yhteisöllisen ja b) yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa
3. miten yhteistyö toteutetaan muiden kumppaneiden kanssa
4. miten yhteistyö toteutetaan opiskelun siirtymävaiheissa

5. Oppilashuoltosuunnitelman toteutumisen arviointi

Koulun vuosisuunnitelmassa on kuvaus oppilashuoltosuunnitelman arvioinnista. Rehtori vastaa koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman toteutumisen arvioinnista.

Oppilashuolto on yksi perusopetuksen laadunarvioinnin osa-alueista.

Koulun opetussuunnitelmassa kuvataan seurannan aikataulu, seurattavat asiat, seurantaan käytettävät menetelmät ja seurantatietojen hyödyntäminen

1. Koulukohtainen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä

Oppilashuolto on osa Katariinan koulun pedagogista kokonaiskuntoutusta.

Oppilashuoltoryhmään kuuluvat toimintaa koordinoiva erityisopettaja, rehtori(t), oppilaanohjaaja, koululääkäri, kouluterveydenhoitaja, kuraattori, psykologi sekä tarvittaessa

muuta opettajia ja muuta koulun henkilökuntaa.

Ryhmä kokoontuu vähintään kerran kuukaudessa.

Ryhmä kuulee säännöllisesti niin oppilaita kuin huoltajia.

Toimintaa arvioidaan vuosittain ja arvioinnin pohjalta tehdään tarvittaessa kehittämistoimia.

2. Järjestyssäännöt

KATARIINAN SÄÄNNÖT

- Käyn koulua säännöllisesti.
- Olen ystävällinen ja kohtelias.
- Olen reilu, en kiusaa.
- Suojelen pienempiä ja heikompia oppilaita.
- Olen rehellinen, puhun totta.
- Noudatan koulun aikuisten ohjeita.
- Annan kaikille työrauhan.
- Huolehdin tavaroistani ja tehtävistäni.
- Huolehdin koulun tavaroista ja siisteydestä.
- Olen vastuussa itse aiheuttamistani vahingoista.
- Liikun sisällä rauhallisesti.
- Ulkoilen välitunnit koulun pihalla.
- En poistu koulun pihalta koulupäivän aikana ilman lupaa.
- Käyttäydyn koulumatkoilla kauniisti.
- Raitis ja turvallinen koulu on oikeuteni.

Katariinan koulun rehtori on hyväksynyt koulun järjestyssäännöt 21.5.2014

3. Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Poissaoloja seurataan ja ne merkitään Wilmaan eli saatetaan huoltajille tiedoksi.

Luvattomista poissaoloista ollaan yhteydessä huoltajiin ja oppilaan kanssa käydään kasvatuskustelu. Tarvittaessa seuraa kurinpitorangaistus. Asiaa voidaan tarvittaessa käsitellä yksilökohtaisessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä (MAR). Tarvittaessa poissaoloista tehdään lastensuojeluilmoitus.

4. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Opetukselliset, ohjaavat ja kasvatukselliset näkökohdat oppilaan tukemiseksi ovat etusijalla. Oppilaiden päihdetestaukset suoritetaan Turun kaupungin ohjeen mukaan.

Jos oppilasta epäillään päihteiden käytöstä,

- opettaja tai muu henkilökunnan jäsen, joka on saanut päihde-epäilyn tietoonsa, konsultoi havainnoistaan oppilashuoltohenkilöstöä.
- sovitaan työnjako
- oppilaan kanssa keskustellaan ja asiasta tiedotetaan kotia.
- ohjataan tarvittaessa päihdetestiin
- tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus.

Jos oppilas on päihtyneenä koulun järjestämässä tilaisuudessa,

- otetaan aina yhteys huoltajaan
- oppilas toimitetaan tarvittaessa päivystykseen, huoltajaa pyydetään noutamaan oppilas
- jos huoltajaa ei tavoiteta, ollaan yhteydessä sosiaalipäivystykseen
- oppilaan päihtymystilasta tehdään aina lastensuojeluilmoitus

5. Koulukuljetusta odottavien oppilaiden turvallisuus

Kuljetusten järjestelyistä koulussa vastaavat nimetyt koulunkäynninohjaajat.

Koulun Katariinan yksikössä on taksipihalla kaikkina tulo- ja lähtöaikoina vähintään kaksi aikuista huolehtimassa siitä, että oppilaat pääsevät aamulla turvallisesti kouluun ja iltapäivällä omaan taksiin. Odotusalue on merkitty keltaisella viivalla.

Aamu- ja iltapäiväkerhossa turvallisuudesta vastaavat koulunkäynninohjaajat ja ohjaajat. Lapset tuodaan aamuisin ennalta sovittuna aikana kerhon ovelle. Myös nouto tapahtuu kerhon ovelta, merkityltä paikalta, ennalta sovittun aikataulun mukaan.

Koulun Samppalinnan yksikössä kuljetusoppilaat odottavat kuljetustaan valvotusti sovitulla piha-alueella tai tarvittaessa sisätiloissa. Kuljetusvalvoja ohjaa oppilaat omiin takseihin.

6. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

6.1. Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Koulun henkilökunta ja oppilaskunta ovat yhdessä luoneet ja hyväksyneet koulun säännöt. Luokissa käsitellään säännöllisesti koulun järjestyssääntöjä ja ohjataan oppilaita hyvään käytökseen. Luokkien omat selkeät sopimukset ovat omiaan vähentämään kiusaamista. Opettaja sopii yhdessä oppilaiden kanssa yhteisistä toimintatavoista. Luokassa seurataan niiden noudattamista ja puututaan rikkomuksiin. Ensisijainen interventio on aina kasvatustalkustelu mahdollisimman pian epäasianallisen käytöksen jälkeen.

Kaikkien koulun aikuisten oikeutena ja velvollisuutena on puuttua niihin tilanteisiin, jotka vaativat aikuisen ohjeistusta. Koulussa on tehokas välituntivalvontajärjestelmä ja valvojilla on käytössä välituntiliivit.

Katariinan koulu käyttää tällä hetkellä kiusaamisen vastaista KiVa Koulu- ohjelmaa.

Kiva Koulu -ohjelman lisäksi voidaan käyttää esimerkiksi Turvataito, Lions Quest ja Friends- ohjelmia.

6.2. Yhteistyö huoltajien kanssa

Kiusaamisen vastaisesta suunnitelmasta tiedotetaan huoltajia.

6.3. Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa

Koulu on tarvittaessa yhteistyössä poliisin, sosiaalitoimen ja terveydenhuollon kanssa.

6.4. Suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen

Suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä käsitellään lukuvuosittain niin henkilökunnan kuin oppilaskunnan kokouksissa.

6.5. Suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi

Suunnitelma tarkistetaan lukuvuosittain.

7. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Kriisitilanteiden ehkäisy ja niihin varautuminen

Katariinan koulussa kriisitilanteiden ehkäisystä ja niihin varautumisesta vastaavat turvallisuusvastaavat, rehtori sekä oppilashuollon vastuuhenkilöt.

Koulun kriisiryhmänä toimii suunnitteluryhmä, turvallisuusvastaavat ja määritelty oppilashuoltohenkilöstö.

Kriisityötä johtaa rehtori. Kokoonpano määritellään tarkemmin vuosisuunnitelmassa.

Yhteistyö ja keskinäinen työn- ja vastuunjako kriisitilanteisiin varauduttaessa sekä kriisitilanteissa.

Katariinan koulun Katariinan yksikössä on kaksi turvallisuusvastaavaa. Samppalinnan yksikössä on yksi turvallisuusvastaava. Turvallisuusvastaavat koordinoivat kriisitilanteisiin varautumista mm. harjoitusten järjestämistä sekä oppilaille tai henkilökunnalle järjestettävää turvallisuuskoulutusta.

Toimintaohjeet erilaisissa äkillisissä kriisitilanteissa

Toimintaohjeet kriisitilanteissa (esim. sairauskohtaukset, tapaturmat, väkivaltatilanteet, kuolemantapaukset) selostetaan koulun turvallisuuskansiossa.

Johtamisen, sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen sekä koulujen ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet äkillisissä kriiseissä

Äkillisissä kriisitilanteissa tiedottamisesta noudatetaan toimialakohtaista ohjeistusta. Rehtori vastaa tiedottamisesta.

Psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen

Psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestämisestä vastaa kriisiryhmä.

Kriisisuunnitelmasta tiedottaminen, siihen perehdyttäminen ja toimintavalmiuksien harjoittelu

Tiedottaminen

Kriisisuunnitelmasta ja sen päivityksistä tiedotetaan turvallisuusvastaavien toimesta koulun henkilökuntakokouksessa lukuvuoden alussa ja tarvittaessa lukuvuoden mittaan.

Perehdyttäminen

Kriisisuunnitelma on Katariinan koulun turvallisuuskansiossa, joita on Katariinan yksikössä yksi sekä vanhassa että uudessa rakennuksessa. Samppalinnan yksikössä on oma turvallisuuskansio. Jokainen henkilökuntaan kuuluva perehtyy suunnitelmaan vähintään kerran lukuvuodessa. Perehtyminen vahvistetaan omalla allekirjoituksella kansion taakse.

Toimintavalmiuksien harjoittelu

Koulussa järjestetään molemmissa yksiköissä hätäpoistumisharjoitus ja sisääntuloharjoitus vähintään kerran lukuvuodessa.

Kriisisuunnitelman päivitys ja arviointi

Katariinan koulun turvallisuuskansiot ja kriisisuunnitelmat päivitetään ja arvioidaan vuosittain koulun turvallisuusvastaavien toimesta.

8. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

Katariinan koulun oppilashuolto on osa pedagogista kokonaiskuntoutumista.

9. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Katariinan koulussa oppilaat osallistuvat yhteisöllisen oppilashuollon suunnitteluun ja toteuttamiseen ikätasolleen sopivalla tavalla. Yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta vahvistetaan monin tavoin esim. kummi- ja tukioppilastoiminnalla, oppilaskuntatoiminnalla sekä järjestämällä juhlia ja muita esiintymistilaisuuksia.

Yksilökohtaista oppilashuoltoa suunniteltaessa ja toteutettaessa lähtökohtana on oppilaantuntemus. Oppilaan näkökulma otetaan huomioon, oppilas pidetään ajan tasalla häntä koskevissa suunnitelmissa ja toimenpiteissä ja selvitetään oppilaan mielipidettä hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaiden kokemuksia oman roolin merkityksellisyydestä ja omien kykyjen riittävydestä vahvistetaan korostamalla jokaisen omia vahvuuksia ja kuuntelemalla oppilasta.

Vanhempien osallisuus toteutuu avoimen vuorovaikutuksen ja yhteisten projektien kautta. Katariinan koulussa yhteistyö huoltajien kanssa on tiivistä. Yhteistyön lähtökohtana on tukea kotien kasvatus-työtä. Vanhempain tukiyhdistys toimii aktiivisesti yhteisen päämäärän hyväksi. Vuosittaiset hojks- ja kuntoutussuunnitelmakokoukset ovat osa koulun toimivaa yhteistyötä huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Oppilaan kokonaisvaltaisen kuntouttavan opetuksen toteuttamiseksi koulu tekee yhteistyötä hyvinvointitoimialan ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Yhteistyön merkitys korostuu opiskelun siirtymävaiheissa.

Peruskoulun päättövaiheessa oppilaan tieto- ja taitotasoa voidaan arvioida moniammatillisessa työryhmässä. Siirtymävaiheessa yhteistyö painottuu toisen asteen ammatillisiin oppilaitoksiin. Kuvaus oppilaan tilanteesta kirjataan tarvittaessa tiedonsiirtolomakkeeseen (MAST -lomake), joka laaditaan yhdessä oppilaan, huoltajan, luokanopettajan ja oppilaanohjaajan kanssa. Asiakirja liitteineen luovutetaan huoltajan suostumuksella toisen asteen oppilaitokselle tai asiaan liittyville viranomaisille.

10. Oppilashuoltosuunnitelman toteutumisen arviointi

Katariinan koulussa oppilashuoltosuunnitelmaa arvioidaan jatkuvasti ja vuosittaisesta arvioinnista päätetään koulun vuosisuunnitelmassa.

Perusteellinen arviointi suoritetaan aina, kun oppilashuolto on vuorossa perusopetuksen laadunarviointiprosessissa.

Tulosten perusteella käynnistetään tarvittavat kehittämistoimet.

Oppilaskunnan kuvaus opetussuunnitelman (luvun 5.4.) koulukohtaisesta sisällöstä:

Katariinan koulun oppilaskunta on käsitellyt opetussuunnitelman luvun 5.4. koulukohtaista osuutta kokouksissaan 16.4.2014 ja 23.5.2014 ja hyväksynyt koulukohtaiset täsmennykset. Kokouksissa keski-tyttiin ensisijaisesti koulun järjestyssääntöihin (2.4.) ja kouluviihtyvyyden parantamiseen.

LUKU 9 KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVIÄ ERITYISKYSYMYKSIÄ

Kaikkien oppilaiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan perusopetuksessa huomioon. Jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan tuntemaan, ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen kansalaisen perustuslain mukaista oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin.⁶

Tavoitteena on ohjata oppilaita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyttä ja siten vahvistaa oppilaiden kielellistä tietoisuutta ja metalingvistisiä taitoja. Koulutyöhön voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita, joissa opettajat ja oppilaat käyttävät kaikkia osaamiaan kieliä. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden ja heidän huoltajiensa ja yhteisönsä tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta, kielistä ja kulttuureista. Kulttuurista monilukutaitoa voidaan vahvistaa mediakasvatuksella ja ottamalla huomioon oppilaiden ja heidän perheidensä mediakulttuuri.

Oppilaiden opintoja varten voidaan tarvittaessa laatia oppimissuunnitelma. Suunnitelma sisältää soveltuvien osien samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma, joka kuvataan alaluvussa 7.3.2.

Perusopetuslain mukaan perusopetuksessa käytettävä kieli on suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Opetuskielenä voidaan käyttää myös muita kieliä, kun se ei vaaranna opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.⁷

9.2. Romanit

Romanien opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden identiteetin kehitystä ja tietoisuutta omasta historiasta ja kulttuurista. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Opetus vahvistaa romanien kieli- ja kulttuuriperinnön säilymistä yhteistyössä kotien kanssa.

⁶ Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §

⁷ Perusopetuslaki 10 § 1 mom. (1288/1999)

Oppilaille pyritään tarjoamaan romanikielen opetusta. Mahdollisuuksien mukaan heille tarjotaan myös romanikielistä opetusta. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden ikä ja romanikielen taito ja hyödynnetään romanikielistä yhteisöä ja mediaa.

9.3. Viittomakieliset

Viittomakielisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielistä identiteettiä ja tietoisuutta omasta kulttuuristaan ja viittomakielisestä yhteisöstä. Opetuksessa hyödynnetään viittomakielistä yhteisöä ja mediaa. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Perusopetuslain mukaan kuulovammaisille tulee tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä⁸. Lain perusteluiden mukaan ainakin viittomakieltä ensimmäisenä kielenä oppineille kuuroille opetus tulee antaa viittomakielellä⁹. Viittomakielinen perusopetus voidaan toteuttaa joko viittomakielisessä ryhmässä tai ryhmässä, joka koostuu viittomakielisistä ja puhuttua kieltä käyttävistä oppilaista. Viittomakielisen perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielen taitoa ja lisätä valmiuksia toimia erilaisissa ympäristöissä.

Viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksessa oppilaat vahvistavat valmiuksiaan vuorovaikutukseen viittomakielellä osana oman elämänsä hallintaa. Vuorovaikutustaitojen kehittyessä he saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Viittomakielisille kuuleville annetaan viittomakielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä viittomakielisen kommunikaation merkityksestä itselle ja viittomakieliselle yhteisölle.

9.4. Muut monikieliset oppilaat

Muiden monikielisten oppilaiden opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden monikielisyyttä sekä identiteetin ja itsetunnon kehittymistä. Siten oppilaat saavat valmiudet tasapainoiseen ja aktiiviseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden taustat ja lähtökohdat kuten äidinkieli ja kulttuuri sekä maassaoloaika.

Monikielisiä oppilaita rohkaistaan käyttämään osaamiaan kieliä monipuolisesti eri oppiaineiden tunneilla ja muussa koulun toiminnassa. Näin oman äidinkielen oppiminen ja käyttö tukevat eri oppiaineiden sisällön omaksumista ja oppilas oppii viestimään koulun oppiainesisällöistä myös omalla äidinkielellään. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Oppilaille pyritään tarjoamaan oppilaan oman äidinkielen opetusta.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti¹⁰. Oppilas opiskelee suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita yhdellä tai usealla kielitaidon osa-alueella, jolloin hänen osaamisensa ei ole riittävää yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen kielen taito on muutoin riittämätön suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun (katso myös Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus).

Oppilaan oman äidinkielen ja suomen tai ruotsin kielen opetuksen ohella oppilaille annetaan tarvittaessa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Maahanmuuttajaoppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma, joka voi olla osa oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

⁸ Perusopetuslaki 10 § 2 mom.

⁹ Hallituksen esitys eduskunnalle koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi 86/1997

¹⁰ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 8 § 2 mom.

Koululla on merkittävä rooli monikielisten perheiden kasvatustyön tukemisessa. Koulu rohkaisee perheitä käyttämään ja kehittämään aktiivisesti omia äidinkieliään sekä opiskelukieltä.

Oppilaille järjestetään oman äidinkielen opetusta useissa eri kielissä. Oppilaan oman äidinkielen opetus (MAI) on tarkoitettu kieli- ja kulttuuri-identiteetin vahvistamiseen oppilaille, joiden äidinkieli on muu kuin opetuskieli. Opetus rakentaa pohjaa monikulttuurisuudelle ja toiminnalliselle kaksikielisyydelle. Opetukseen voivat osallistua myös ulkomailla hankittua kielitaitoa ylläpitävät oppilaat. Äidinkielen opetuksella tuetaan oppilaan ajattelun sekä kielenkäyttötaitojen, itseilmaisun ja viestinnän kehittymistä, sosiaalisten suhteiden ja maailmankuvan muodostumista ja persoonallisuuden ehyttä kasvua. Tunnit ovat yleensä koulupäivän jälkeen kouluissa, jotka sovitaan lukuvuosittain.

Oppilaalle, jonka äidinkieli on muu kuin opetuskieli, tarjotaan myös omakielistä opetusta. Omakielinen opetus (OMO) on perusopetuksen oppiaineiden opetusta oppilaan omalla äidinkielellä. OMO on tukimuoto, joka edistää tasavertaisia oppimisvalmiuksia. Opetusta suunnitellaan, toteutetaan ja oppimista arvioidaan OMO-opettajan ja luokan- tai aineenopettajan yhteistyönä.

Lisäksi vieraskielisille oppilaille järjestetään tuettua opetusta. Tuettu opetus (MATU) on suomen kielen tai eri oppiaineiden opetusta oppilaille, jotka tarvitsevat lisätukea kehittyvään opiskelukieleen, opiskelu- ja koulunkäyntivalmiuksiin.

Perusopetukseen valmistava opetus (VALMO) on tarkoitettu juuri Suomeen muuttaneille vieraskielisille oppilaille. Opetukseen voi osallistua tarpeen mukaan myös Suomessa syntynyt maahanmuuttajataustainen oppilas. VALMO antaa valmiuksia perusopetukseen siirtymiseen, mutta siellä ei suoriteta perusopetuksen oppimääriä. Oppilas opiskelee perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomen kielen lisäksi mm. taitoaineita, matematiikkaa ja englantia oman opinto-ohjelmansa mukaisesti. Opetus on ensisijaisesti ryhmämuotoista opetusta. Ryhmiä on eri kouluissa ja niissä opiskellaan keskimäärin vuoden ajan ennen oppilaan siirtymistä ikätasoaan vastaavaan perusopetuksen ryhmään. Jokaiselle valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyvälle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma.

Koulun opetuskieli on suomi tai ruotsi ja joissakin tapauksissa saame, romani tai viittomakieli. Opetuksessa voidaan perusopetuslain mukaan käyttää koulun varsinaisen opetuskielen lisäksi myös muuta kieltä, jos arvioidaan, että se ei vaaranna oppilaiden mahdollisuutta seurata opetusta. Erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kielellä.¹¹

Perusopetuslain mukainen opetuskieli määrittelee, millä kielellä äidinkielen ja kirjallisuuden opetus annetaan¹². Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän ja A1-kielen oppimäärän tunnit voidaan kuitenkin tarvittaessa yhdistää valtioneuvoston asetuksen mukaisesti¹³. Yhdistetystä tuntimäärästä on tällöin vähintään puolet opettava koulun varsinaisella opetuskielellä.

Kodin ja koulun yhteistyön turvaamiseksi huoltajille tarkoitettu tiedotus ja keskeiset asiakirjat tulee olla saatavana koulun perusopetuslain mukaisella opetuskielellä sekä tarpeen mukaan myös koulun muulla tai muilla opetuskielillä.

Opetus voidaan toteuttaa laajamittaisena kaksikielisenä opetuksena, joka voidaan jakaa kotimaisten kielten varhaiseen täydelliseen kielikylpyyn ja muuhun laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen. Sitä voidaan antaa myös suppeampana kaksikielisenä opetuksena, josta käytetään tässä nimitystä kielirikasteinen opetus. Joskus kaksikielistä opetusta toteutetaan muilla kuin kotimaisilla kielillä kielikyllyn tapaan. Tällainen opetus, samoin kuin mahdolliset kestoiltaan lyhyemmät kielikylpyohjelmat katsotaan tässä kuuluvaksi muun kaksikielisen opetuksen piiriin.

10.1 Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia

Kaksikielisellä opetuksella pyritään saavuttamaan hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä koulun opetuskielessä että kohdekielessä. Kaksikielisen opetuksen pitkántähtäimen tavoitteena on perustan luominen elinikäiselle kielten oppimiselle sekä kielten ja kulttuurien moninaisuuden arvostamiselle. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaille tarjotaan autenttinen kielenkäyttöympäristö. Tavoitteeseen pyritään järjestämällä äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen/kohdekielen tuntien lisäksi eri oppiaineiden opetusta kummallakin kielellä ja hyödyntämällä molempia kieliä koulun arjessa myös opetuksen ulkopuolella. Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielen/kohdekielen sisällöt ja tuntimäärän. Kielikylpykieli/kohdekieli on yleensä samalla oppilaan A1-kieli.

Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Kaksikielisessä opetuksessa painottuu luonnollinen viestintä ja vuorovaikutus, toiminnallisuus ja oppilaiden aktiivinen kielenkäyttö. Oppilaan mahdollisuuksia käyttää kieltä oppiainekohtaisesti sekä koulun opetuskielessä että kielikylpykielessä/kohdekielessä tuetaan tietoisesti. Koulun opetuskieli ja kielikylpykieli/kohdekieli muodostavat kokonaisuuden, ja molempien kielten oppimista tuetaan yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Kaksikielinen opetus heijastuu koko koulun toimintakulttuuriin. Opetuksen suunnittelu ja toteutus edellyttää systemaattista yhteistyötä ja vuoropuhelua sekä eri oppiaineita opettavien opettajien että myös koulun muun henkilöstön kesken.

¹¹ Perusopetuslaki 10 §

¹² Perusopetuslaki 12 §

¹³ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 8 §

Siirryttäessä opetuksessa luokanopetuksesta aineenopetukseen, on siirtymävaihe hyvä suunnitella opettajien välisenä yhteistyönä. Tällöin kaksikielisen opetuksen asettamat erityisvaatimukset voidaan ottaa suunnitelmallisesti huomioon.

Opetuksen jatkumon ja siirtymävaiheiden suunnittelu edellyttää yhteistyötä myös sidosryhmien kesken.

Kielikylpykielen/kohdekielen opetus

Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielille/kohdekielille asetettavat tavoitteet ja sisällöt. Tavoitteiden asettamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi Kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa. Kielikylpykielen/kohdekielen opetuksessa kehitetään oppilaiden kielitaitoa monipuolisesti ja samalla ottaen huomioon eri oppiaineiden asettamat vaatimukset kielitaidolle.

Oppiaineiden opetuksen muuttuessa käsitteellisemmäksi tarvitaan myös vaativamman asiatekstin tuottamis- ja ymmärtämistaitoja sekä taitoa keskustella vaativista aiheista. Myös oikeakielisyyteen kiinnitetään huomiota lisääntyvässä määrin. Kielikylpykielen/kohdekielen kehittymistä tuetaan ja seurataan.

Muiden oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä

Eri oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä edellyttää opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta sekä riittävää kielenhallintaa¹⁴. Tarvitaan yhteistä pohdintaa siitä, millaiset kielenkäytön konventiot ja millaiset tekstit ovat millekin oppiaineelle tyypillisiä. Näin määritellään kielellisiä tavoitteita eri oppiaineissa. Opetuksessa korostuu havainnollisuus ja konkreettisuus, oppilaskeskeiset työtavat ja vuorovaikutteisuus. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kielikylpykieltä/kohdekieltä eri oppiainesisältöjä opiskeltaessa. Tavoitteena on, että oppilaat ovat samanaikaisesti sekä kielen oppijoita että kielen käyttäjiä. Oppilaiden kielikylpykielen/kohdekielen tuottamista tuetaan opettajan ja muiden oppilaiden vertaistuellä.

Muiden oppiaineiden opetus koulun opetuskielellä

Opetuksessa varmennetaan, että oppilaiden äidinkielen käsitteiden hallinta sekä tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät ikäkauden mukaiselle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa. Myös koulun opetuskielellä annettavassa opetuksessa edellytetään opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta.

Seurannan ja arvioinnin erityispiirteet kaksikielisessä opetuksessa

Arvioinnin tulee antaa opettajalle, oppilaalle ja huoltajille monipuolisesti palautetta oppilaiden aineenhallinnan ja kielitaidon kehittymisestä suhteessa opetukselle määriteltuihin tavoitteisiin. Oppilaan kielitaidon kehittymistä molemmissa kielissä seurataan eri oppiaineissa sekä kaikkien opettajien yhteistyönä että oppilaiden itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla. Tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Eri oppiaineiden arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen yleisiä arviointiperusteita riippumatta siitä, millä kielellä niitä on opetettu. Arvioinnissa huomioidaan myös oppiainekohtaisen kielen kehittyminen niiden kielellisten tavoitteiden osalta, jotka on paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattu.

Perusopetuksen päättöarvioinnissa kielikylpykielen tai kohdekielen tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan A1-kielen päättöarvioinnin kriteereiden mukaisesti. Näin menetellään oppilaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi toisen asteen opintoihin hakeuduttaessa. Mahdollisuuksien mukaan arviointi tehdään yhteistyössä eri oppiaineita opettavien opettajien kesken. Päättötodistuksen yhteydessä oppilaalle voidaan antaa liite kielikylpyyn tai muuhun kaksikieliseen opetukseen osallistumisesta.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki kaksikielisessä opetuksessa

Pedagogisissa arvioissa ja tukitoimissa huomioidaan kaksikielinen kielenkehitys ja pohditaan millä kielellä ja millaista tukea voidaan antaa. Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada ohjausta ja riittävää tukea oppimiseensa ja koulunkäyntiin heti, kun tarvetta ilmenee. Oppilaan tuen tarvetta seurataan säännöllisesti, ja tukea annetaan tarpeen mukaan. Tarkoitus on, että oppilas saa suunnitelmallista, jatkuvaa tukea heti tuen

¹⁴ Opetushallituksen määräys 25/011/2005

tarpeen ilmetessä. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki suunnitellaan yhteistyössä opettajien, oppilaan ja oppilaan huoltajien sekä oppilashuollon kesken.

10.1.1 Laajamittainen kaksikielinen opetus

Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy

Kotimaisten kielten varhaisella täydellä kielikylvyllä tarkoitetaan tässä varhaisintaan kolmevuotiaana ja viimeistään esiopetuksesta alkavaa ja perusopetuksen loppuun kestävä ohjelmaa, jossa osa opetuksesta järjestetään koulun varsinaisella opetuskielillä ja osa toisella kotimaisella kielellä tai saamen kielellä. Kyseisestä kielestä käytetään tässä nimitystä kielikylpykieli. Kielikylpyopetus on tarkoitettu pääsääntöisesti lapsille, jotka eivät puhu kyseistä kieltä äidinkielenään.

Kielikylpykielellä annettavan opetuksen osuus varhaisessa täydellisessä kielikylvyssä on koko ohjelman ajan vähintään 50 % niin, että varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kielikylpykielen osuus on lähes 100 %, vuosiluokilla 1–2 noin 90%, vuosiluokilla 3-4 noin 70% ja vuosiluokilla 5-9 keskimäärin 50%. Osuus lasketaan vuosiluokan koko tuntimäärästä.

Kaikkia oppiaineita pyritään opettamaan perusopetuksen kestäessä sekä kielikylpykielellä että koulun opetuskielillä, mutta ei molemmilla kielillä samanaikaisesti. Opettajat toimivat joko koulun opetuskielen tai kielikylpykielen mukaisina kielellisinä malleina. Opettajalla on yksikielinen rooli kielikylpyryhmässä. Opetuskielen vaihtuessa vaihtuu siis myös opettaja. Opetusmateriaali on samankielistä kuin opetus. Tärkeää on, että oppilas saavuttaa riittävän kielitaidon eri oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Kielikylvyssä tuetaan kummankin opetuskäytössä olevan kotimaisen kielen avulla oppilaan kulttuuri-identiteetin syvenemistä. Kotimaisten kielten lisäksi tuetaan muiden kielten ja kulttuureiden kohtaamista ja vahvistetaan tällä tavoin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja kielikylpykielessä on osittain yhteisiä tavoitteita ja sisältöjä. Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen opetussuunnitelmat laaditaan opettajien yhteistyönä niin, että kaikki äidinkielen ja kirjallisuuden sisällöt tulevat katetuiksi ja tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen sekä kielikylpykielen opetuksen välillä on siirtovaikutusta varsinkin kun kielikylpykielen opetuksen tuntimäärä on suuri ja opetus aloitetaan varhain. Lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen tapahtuu 1.-2.- luokilla ainoastaan kielikylpykielellä. Oppilaan kielikylpykielen kehityksen tukemiseksi opetus järjestetään niin, että oppilaat saavat sekä lukuaineissa että taito- ja taideaineissa riittävästi opetusta kielikylpykielellä. Siirtovaikutuksen suuruus vaihtelee sisältöaiheittain. Sisältöjen suunnittelussa voidaan hyödyntää äidinkielenomaisia tai maahanmuuttajille tarkoitettuja suomen/ruotsin kielen oppimääriä.

Muu laajamittainen kaksikielinen opetus

Muussa laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa käytetään koulun opetuskielen lisäksi yhtä tai useampaa muuta kieltä. Muusta opetuksessa käytetystä kielestä käytetään tässä nimitystä kohdekieli.

Laajamittaisella kaksikielisellä opetuksella tarkoitetaan opetusta, jossa vähintään 25 % perusopetuksen koko oppimäärän opetuksesta järjestetään kohdekielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla laajamittaista kaksikielistä opetusta toteutetaan. Laajamittainen kaksikielinen opetus voi alkaa jo esiopetuksessa ja kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa olevien oppilaiden kielitausta voi myös vaihdella suuresti. Joidenkin oppilaiden äidinkieli ei ole mikään opetuskielistä. Osa oppilaista tulee kouluun ulkomailta niin myöhäisessä perusopetuksen vaiheessa, että oppisisältöjen opiskelu suomeksi/ ruotsiksi tuottaa heille vaikeuksia. Ellei näitä

oppilaita jostakin syystä voida ohjata valmistavaan opetukseen, heille tarjotaan muita tukitoimia (katso luku 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki).

Oppilaat, joiden äidinkieli on jokin muu kuin koulun opetuskieli, opiskelevat useimmiten suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärää. Näiden oppilaiden kielitaidon kehittymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jos kohdekielisen opetuksen osuus koko opetuksesta on suuri.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää miettiä sitä, millaisia oppiaineita tai sisältöjä on mielekästä opettaa kohdekielellä. Lisäksi tulee pohtia, onko osa oppiaineiden sisällöistä sellaisia, että niiden opiskelu suomeksi tai ruotsiksi olisi erityisen tärkeää, jotta oppilas saavuttaisi hyvät toimintavalmiudet suomalaisessa yhteiskunnassa.

Mikäli kohdekielisen opetuksen määrä on suuri, on huolehdittava siitä, että oppilaiden suomenkielinen/ruotsinkielinen käsitteiden hallinta sekä vaativan asiatekstin ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät hyvälle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa.

Kaksikielinen opetus tulee järjestää niin, että kaikki oppilaat voivat saavuttaa perusopetuksen aikana jatko-opintokelpoisuuden toisen asteen opetukseen.

Kouluissa, joissa opetusta järjestetään kahdella tai useammalla kielellä, on usein runsas kielten ja kulttuurien kirjo niin oppilaiden kuin koulun henkilökunnankin keskuudessa. Tämä antaa paljon mahdollisuuksia tuoda kieliä ja kulttuureita esiin koulun arjessa, kehittää kulttuurien kohtaamistaitoja ja ruokkia monikielisyyttä. Samalla se asettaa koululle haasteen tukea kunkin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

10.1.2 Suppeampi kaksikielinen opetus

Kielirikasteinen opetus

Kielirikasteisella opetuksella tarkoitetaan tässä opetusta, jossa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla kielirikasteista opetusta toteutetaan. Kielirikasteista opetusta voi olla jo esiopetuksessa, ja se voi kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Kielirikasteisen opetuksen tavoitteet eri oppiaineiden opetuksen ja oppimistulosten osalta ovat perusopetuksen päättyessä samat kuin sellaisessa perusopetuksessa, joka ei ole kielirikasteista. Kielirikasteinen opetus kannustaa ja aktivoi oppilaita kohdekielen käyttöön varsinaisten kielen tuntien lisäksi. Kielelliset tavoitteet suhteutetaan kielirikasteisen opetuksen määrään.

Mikäli koulu tarjoaa kaksikielistä opetusta jossakin muodossa,

koulun opetussuunnitelmassa kuvataan

- kenelle kaksikielinen opetus on tarkoitettu ja mitkä ovat oppilaaksi oton periaatteet
- mikä on kielikylpykielen/kohdekielen sekä koulun opetuskielen tuntijako
- mitkä oppiaineet tai oppiaineiden sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä/kohdekielellä; mikäli tilanne on tarpeen tarkistaa kunkin lukuvuoden osalta erikseen, opetussuunnitelmassa määritellään, miten tarkistus tehdään ja miten asia kuvataan **lukuvuosisuunnitelmassa**
- mitkä ovat kielikylpykielellä/kohdekielellä opettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet
- mitkä ovat kielikylpykielen/kohdekielen ja tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain, mikäli ne poikkeavat Turun opetussuunnitelmassa kuvatuista ko. oppiaineiden tavoitteista ja sisällöistä (kuvataan vain poikkeamat).

Koulun opetussuunnitelmassa kuvataan lisäksi varhaisen täydellisen kielikylvyn osalta

- mitkä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä.

LUKU 12 VALINNAISUUS PERUSOPETUKSESSA

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

TURKU
Katariinan koulu

VUOSILUOKKIEN 7-9 VALINNAISET TUNNIT JA VALINNAISET AINEET

vh = vuosiviikkotunti

7. luokka	8. luokka	9. luokka
VALINNAISAINEEET 1vvh (kunnan antama lisätunti)	VALINNAISET AINEET 3vvh	VALINNAISET AINEET 3vvh
	englanti TAI käsityö 2vvh	matematiikka TAI kotitalous 2vvh
musiikki TAI kuvataide TAI liikunta TAI tietotekniikka 1vvh	musiikki TAI kuvataide TAI liikunta TAI tietotekniikka TAI äidinkieli 1vvh	musiikki TAI kuvataide TAI liikunta TAI tietotekniikka TAI äidinkieli 1vvh
	TAIDE-JA TAITOAINEIDEN VALINNAISET TUNNIT 2vvh	TAIDE-JA TAITOAINEIDEN VALINNAISET TUNNIT 2vvh
	kotitalous 2vvh TAI	käsityö 2vvh TAI
	musiikki, kuvataide, liikunta 2vvh (1+1)	musiikki, kuvataide, liikunta 2vvh (1+1)

12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1-6 ja vuosiluokille 7-9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1-6 vuosiluokille yhteensä kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7-9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaisten tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen, mikäli paikallisessa opetussuunnitelmassa painotetaan joi-takin taide- ja taitoaineita tai niistä muodostettua oppiainekokonaisuutta.

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunteista. Taide- ja taitoaineiden tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä arvioita perusopetuksessa käytettä-vissä todistuksissa.

Turun perusopetuksen tuntijaossa on määritelty, mitä opetuksen järjestäjä on päättänyt valinnaisten taide- ja taitoaineiden tuntien käytöstä. Tämä on kuvattu luvussa 1.4.

Koulun opetussuunnitelmassa kuvataan, miten oppilaille tarjottavat valinnaisten taide- ja taitoaineiden tunnit käytetään ja mitkä ovat näiden aineiden vuosiluokkaiset tavoitteet, sisällöt ja arviointi sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.

TURKU
Katariinan koulu

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Katariinan koulussa taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit käytetään 3. luokalla musiikkiin (1vvh) ja kuvataiteeseen (1vvh), joiden kautta pyritään kuntouttavaan opetukseen. Opetuksessa noudatetaan valtakunnallisia, kunta- ja koulukohtaisia vuosiluokkaistettuja tavoitteita ja sisältöjä. Valinnaiset tunnit arvioidaan osana musiikin ja kuvataiteen opetusta eikä niistä tule erillistä arviota todistukseen.

Oppiaineessa korostuu kuvataiteen ja musiikin merkitys hyvinvoinnille ja arjessa selviytymiselle (L3). Opiskelussa hyödynnetään ja painotetaan tilanteen mukaan monipuolisesti kaikkia muitakin laaja-alaisen osaamisen alueita.

Vuosiluokalla 8 taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotaan kotitaloutta 2vvh tai vaihtoehtoisesti kaksi seuraavista oppiaineista musiikki, kuvataide tai liikunta (1vvh). Vuosiluokalla 9 taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotaan käsityötä 2vvh tai vaihtoehtoisesti kaksi seuraavista oppiaineista musiikki, kuvataide tai liikunta (1vvh). Opetuksessa syvennetään valtakunnallisia ja kuntakohtaisia vuosiluokkaistettuja tavoitteita ja sisältöjä. Taide- ja taitoaineen valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetetavien taide- ja taitoaineiden opetusta ja ne myös arvioidaan osana niiden opetusta. Päättöarviointi tehdään kaikissa taide- ja taitoaineissa siinä vaiheessa, kun oppilaan opiskelu kyseisissä aineissa päättyy.

3. luokka

KUVATAIDE

Taide- ja taitoaineiden valinnainen tunti (1vvh)

TURKU
Katariinan koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
3. luokka			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti	S1 S2	Tutkitaan kuvia, jotka liittyvät oppilaan omaan maailmaan (valokuvat, pelit, kirjat, elokuvat, logot, esineet, rakennukset, värit ym.) ja tehdään niistä havaintoja eri aistein ja keskustellen. Tutkitaan ympäröivää maailmaa eri aistien avulla. Harjoitellaan kehonkuvan hahmottamista ja kommunikaation harjoittelua vuorovaikutuksessa muihin oppilaisiin. Harjoitellaan aistiviestien vastaanottamista ja eri aistien hyödyntämistä opiskelussa. Harjoitellaan itse- ja tunneilmaisua erilaisten kommunikaatiotapojen avulla.	L1 L3 L4 L5

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita sekä harjaanuttamaan kuvan tekemisen taitojaan	S1 S2 S3	Harjoitellaan käyttämään monipuolisesti ja luovasti erilaisia materiaaleja ja tekniikoita. Harjoitellaan oma-aloitteisuutta ja opetellaan tekemään omia persoonallisia valintoja ja havaintoja. Harjaannutetaan hienomotoriikkaa ja koordinaatiota sekä silmän ja käden yhteistyötä.	L2 L3 L5 L6
T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin	S1 S2 S3	Kiinnitetään huomiota omien kuvien tuottamisessa kuvanteon prosessin hallintaan harjoittelemalla oman toiminnan ohjausta ja suunnittelua. Kiinnitetään huomiota keskittymiskykyyn parantamiseen, suorituskyvyn lisääntymiseen ja itseilmaisun kehittämiseen yksilöllisesti. Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista, prosessin hallinnan taitoja sekä organisointikykyä.	L1 L2 L3 L5
T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä	S2	Harjoitellaan tarkastelemaan erilaisten ympäristöjen, esineiden, mediakulttuurien ja virtuaalimaailmojen kuvallista sisältöä. Harjoitellaan kriittistä ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja pohtimalla muun muassa syy- ja seuraussuhteita ja miten asiat toimivat. Harjoitellaan kykyä suhtautua kriittisesti median ja virtuaalimaailmojen tietoihin ja kuvalliseen sisältöön.	L1 L2 L4 L5
T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kestävä kehitys kuva-ilmaisun toimintatapoja valitessaan	S1 S2 S3	Harjoitellaan valitsemaan kestävä kehityksen kannalta sopivia toimintatapoja sekä materiaalivalinnoissa että kuvallisessa ilmaisussa.	L1 L2 L4 L7

3. luokka

MUSIIKKI

Taide- ja taitoaineiden valinnainen tunti (1vvh)

Tavoitteet 3. luokka	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
Osallisuus			
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään	S1 S3 S4	Vahvistetaan oppilaan taitoa toimia musisoivan ryhmän jäsenenä. Opetellaan musisoinnissa kuuntelemaan omaa osuutta suhteessa muihin. Suunnitellaan ja toteutetaan musiikillista ohjelmistoa koulun tapahtumiin ja juhliin. Osallistutaan musiikin kuunteluun ja tuottamiseen omista lähtökohdista. Tehdään yhdessä musiikkivalintoja ja musisoidaan yhdessä.	L2 L6 L7
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soitotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä	S1 S2 S4	Lauletaan ikäkaudelle sopivia lauluja. Opetellaan tunnistamaan soitto- ja laulutehtävissä esiin tulevia musiikkikäsitteitä. Tehdään soitinkokeiluja ja harjoitellaan soittotekniikoita sekä vahvistetaan yhteissoittotaitoja. Harjoitellaan nimeämään käytössä olevia soittimia.	L2

		Harjoitellaan kiinnittämään musisoinnissa huomiota myös tulkin- taan. Saadaan multisensorisia kokemuksia musiikin kuuntelun ja soitta- misen keinoin. Koetaan musiikkia eri aistikanavien kautta ja kehitetään motoriik- kaa sekä käden ja silmän yhteistyötä soittamalla erilaisia instru- mentteja.	
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, ku- vien, tarinoiden ja tun- netilojen ilmaisuun ko- konaisvaltaisesti liikkuen	S1 S2	Harjoitellaan luontevaa liikkumista, kehorytmiikkaa ja kehollista keksintää musisoinnissa. Kehitetään kehotietoisuutta laulamisen ja musiikkiliikunnan avulla.	L1 L2
T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia äänim- päristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuule- maansa sekä kertomaan siitä.	S1 S2 S3 S4	Kuunnellaan musiikkia eläytyen sen tunnelmaan liikkuen, piirtäen tai muulla tavoin mielikuvitusta aktivoiden. Harjoitellaan kertomaan kuuntelun herättämistä ajatuksista ja tun- teista. Kehitetään auditiivista hahmotuskykyä musiikkiharjoitteiden esi- merkiksi musiikin kuuntelun, laulun ja rytmiharjoitusten avulla.	L2
T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja to- teuttamaan pienimuotoisia sävellyk- siä tai monitaiteellisia kokonai- suuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen	S1- S4	Suunnitellaan omia tai ryhmissä toteutettuja pienimuotoisia sävel- lyksiä, äänimaisemia, liikeimprovisaatioita ja liikesarjoja. Opetellaan musiikkia yhdistämällä sitä esim. kuvataiteeseen tai äi- dinkieleen. Harjoitellaan ilmaisemaan tunteita musiikin keinoin.	L1 L2 L5 L6

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintä-tapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä	S1 S2 S4	Ohjataan oppilaita tunnistamaan nuotteja, taukoja ja rytmejä, jotka tulevat esille valituissa laulu- ja soittotehtävissä ikäkausi huomioon ottaen. Harjoitellaan havainnoimaan musiikin muotorakenteita (esim. ABA, maalit).	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1 S3	Opetellaan käyttämään musisoinnissa musiikin välineistöä asianmukaisesti sekä huolehtimaan kuulosta. Opetellaan tunnistamaan musiikin herättämiä tunteita ja mielikuvia, sekä pohditaan musiikin merkitystä itselle. Hyödynnetään musiikin terapeuttisia vaikutuksia rauhoittumiseen, rentoutumiseen, itseilmaisun ja kommunikaation vahvistamiseen sekä etsitään onnistumisen kokemuksia musiikin parista.	L3
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1- S4	Kehitetään musisointitaitoja. Harjoitellaan musiikillisia kokonaisuuksia mm. koulun tapahtumiin ja juhliin. Tutustutaan monipuolisesti musiikillisen ilmaisun mahdollisuuksiin ja etsitään harrastusmahdollisuuksia musiikin parista. Harjoitellaan erilaisia oppimaan oppimisen taitoja musiikin avulla.	L1

8. luokka

MUSIIKKI

Taide- ja taitoaineiden valinnainen tunti (1+1vvh)

TURKU
Katariinan koulu

Tavoitteet 8. luokka	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1-S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Tutustutaan monipuolisesti musiikillisen ilmaisun mahdollisuuksiin ja rohkaistaan oppilaita löytämään harrastus musiikin parista. Kehitetään erilaisia oppimaan oppimisen taitoja bändisoiton ja yhteislaulun avulla.	L2 L7
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Lauletaan monipuolisesti. Kehitetään äänenkäyttöä ja harjoitellaan "oman äänen" ja äänialan löytämistä.	L2
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin	S1-S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Rohkaistaan oppilaita löytämään harrastus musiikin parista. Kehitetään kitaran, basson, rumpujen ja kosketinsoitinten soittoa näiden instrumenttien ja teknologisten sovellutusten avulla. Harjoitellaan ja kehitetään taitoja kuunnella ja tuottaa erilaisia rytmejä. Kehitetään motorisia taitoja.	L2
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen	S1-S4	Tanssitaan. Harjoitellaan ilmaisemaan tunteita musiikin ja liikkeen keinoin.	L2

kokemiseen ja ilmaisuun			
T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteeluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1-S4	Kuunnellaan suomalaista kansanmusiikkia ja musiikkia muista kulttuureista. Analysoidaan musiikkivideoita ja elokuvamusiikkia. Tutustutaan musiikin merkitykseen mediassa, sekä eri kulttuureissa eri aikakausina.	L2
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia	S1-S4	Tutustutaan musiikkitekologiaan (esim. GarageBand). Tutustutaan musiikillisen ilmaisun ja tallentamisen mahdollisuuksiin. Tehdään pienimuotoisia sävellyksiä, sovituksia ja musiikkitalenteita tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntäen.	L1 L2 L5
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa	S1-S4	Tutustutaan suomalaiseen kansanmusiikkiin ja musiikkiin muissa kulttuureissa. Perehdytään musiikin ja median yhteyksiin. Opiskellaan musiikin historiaa. Tutustutaan musiikin merkitykseen mediassa, sekä eri kulttuureissa eri aikakausina.	L2 L4
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa	S1-S4	Tutustutaan musiikin peruskäsitteisiin. Keskustellaan musiikkiin liittyvistä havainnoista ja tunnelmista musiikin terminologiaa hyödyntäen.	L4

T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin	S1-S4	Soitetaan, lauletaan, kuunnellaan ja keskustellaan. Perehdytään koko lukuvuoden ja jokaisen oppitunnin tavoitteisiin. Opetellaan asettamaan tavoitteita omalle ja ryhmän musiikilliselle edistymiselle.	L1
--	-------	--	----

9. luokka

MUSIIKKI

Taide- ja taitoaineiden valinnainen tunti (0+1vvh)

  TURKU Katariinan koulu			
Tavoitteet 9. luokka	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1-S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Tutustutaan monipuolisesti musiikillisen ilmaisun mahdollisuuksiin ja rohkaistaan oppilaita löytämään harrastus musiikin parista. Kehitetään edelleen yhteismusisointitaitoa.	L2 L7
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Lauletaan monipuolisesti. Kehitetään edelleen äänenkäyttöä ja harjoitellaan "oman äänen" ja äänialan löytämistä. Kehitellään yhteissoittotaitoja.	L2
T3 kannustaa oppilasta	S1-S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia.	L2

kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin		Kehitetään edelleen auditiivista hahmotuskykyä yhteissoiton ja rytmiharjoitusten avulla. Kehitetään edelleen bändisoittinten soittotaitoa.	
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun	S1- S4	Tanssitaan. Harjoitellaan ilmaisemaan tunteita musiikin ja liikkeen keinoin.	L2
T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunte- luun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1- S4	Kuunnellaan suomalaista kansanmusiikkia ja musiikkia muista kulttuureista. Analysoidaan musiikkivideoita ja elokuvamusiiikkia. Kuunnellaan monipuolisesti musiikkia sekä tutustutaan median ja kotikaupungin ajankohtaiseen musiikkitarjontaan. Tutustutaan musiikin tunnevaikutuksiin erilaisten musiikkityylien avulla.	L2
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia	S1- S4	Tutustutaan musiikkitekologiaan (esim. GarageBand). Perehdytään monipuolisesti musiikillisen ilmaisun mahdollisuuksiin. Kehitetään edelleen musiikkiteknologista osaamista ja tehdään pienimuotoisia sävellyksiä, sovituksia sekä musiikkitalenteita tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntäen.	L1 L2 L5
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään	S1- S4	Tutustutaan suomalaiseen kansanmusiikkiin ja musiikkiin muissa kulttuureissa. Perehdytään musiikin ja median yhteyksiin. Opiskellaan musiikin historiaa.	L2 L4

viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa		Syvennetään ymmärrystä musiikin roolista ja merkityksestä mediassa. Tutustutaan eri aikojen suomalaiseen ja ulkomaiseen taidemusiikkiin.	
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa	S1-S4	Tutustutaan musiikin peruskäsitteisiin. Syvennetään musiikin käsitteistöä ja opetellaan havainnoimaan kriittisesti musiikkitarjontaa. Koetaan yhdessä erilaisia tunnelmia musiikissa ja keskustellaan niistä.	L4
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin	S1-S4	Soitetaan, lauletaan, kuunnellaan ja keskustellaan. Perehdytään koko lukuvuoden ja jokaisen oppitunnin tavoitteisiin. Opetellaan asettamaan tavoitteita omalle ja ryhmän musiikilliselle edistymiselle sekä seurataan edistymistä ja tavoitteiden saavuttamista. Pohditaan, millainen rooli musiikilla voisi olla tulevaisuudessa omassa elämässä.	L1

8. luokka

KUVATAIDE

Taide- ja taitoaineiden valinnainen tunti (0+1vvh)

  TURKU Katariinan koulu			
Tavoitteet 8. luokka	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S2	Tutkitaan, arvioidaan ja tulkitaan lähiympäristöä sekä kerrotaan siitä kuvataiteellisin keinoin. Vahvistetaan omien ajatusten, havaintojen, mielikuvien ja tunteiden ilmaisemista kuvallisesti. Vahvistetaan aistiviestien vastaanottamista ja eri aistien hyödyntämistä opiskelussa.	L1 L3 L4 L5

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään	S3	Analysoidaan, dokumentoidaan ja tutkitaan visuaalisesti tai kirjoittaen kuvataiteen teoksia tai -ilmiöitä. Vahvistetaan itse- ja tunneilmaisua erilaisten kommunikaatiota-pojen avulla. Vahvistetaan kommunikaatiotaitoja vuorovaikutuksessa muihin oppilaisiin. Harjoitellaan erilaisten näkökulmien ja mielipiteiden ymmärtämistä.	L2 L4 L5 L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1	Tehdään monipuolisesti media- tai kuvataiteellisia teoksia omista havainnoista ja ajatuksista. Tuetaan ja vahvistetaan oppilaan oma-aloitteisuutta ja kykyä tehdä omia persoonallisia valintoja ja havaintoja. Kehitetään taitoa rohkaista muita.	L2 L3 L4 L5
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1 S2	Rohkaistaan oppilasta luovaan monipuoliseen kuvailmaisuun ja toisen kannustamiseen. Syvennetään taitoja tutustumalla ja hyödyntämällä taidetietolähteitä internetissä, Suomessa ja maailmalla. Harjoitellaan käyttämään kuvataiteen ja kuvaviestinnän keskeisiä ilmaisutapoja, materiaaleja ja tekniikoita tarkoituksenmukaisesti. Vahvistetaan oppilaan hienomotoriikkaa ja koordinaatiota sekä silmän ja käden yhteistyötä. Tehdään osallistuminen ja yhdessä tekeminen mahdolliseksi kaikille.	L2 L3 L5 L6
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S2	Tutkitaan ja hyödynnetään oman ja yhteisen työskentelyn kautta ympäristön kuvaviestejä. Pohditaan kuvataiteen ja -viestinnän merkitystä.	L1 L2 L3 L5
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1	Pohditaan ja tulkitaan jotain Turun ympäristössä tai mediassa olevaa tapahtumaa tai ilmiötä. Vahvistetaan yksilöllistä itseilmaisua. Vahvistetaan kykyä suhtautua kriittisesti median kuvalliseen sisältöön ja tietoihin.	L1 L2 L4 L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatuksen menetelmiä	S2	Analysoidaan ja kirjoitetaan omista ja toisten kuvataiteellisista töistä. Aktivoidaan oppilaan havaintokykyä, mielikuvitusta, ideointia, eläytymiskykyä ja herkkyyttä katsoa kuvataidetta eri näkökulmista.	L1 L2 L4 L5

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S3	Tutustutaan Turun, Suomen ja maailman taidehistoriaan ja aika-laistaiteeseen.	L1 L4 L5 L6
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S3	Tehdään museo- ja taidenäyttelyvierailuja syventämään ja tukemaan omaa työskentelyä. Tehdään ympäristötaidetta.	L1 L2 L5 L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S2	Keskustellaan taiteen vaikutuksista. Laajennetaan ymmärrystä taiteen mahdollisuuksista vaikuttaa arvoihin. Käytetään apuna visuaalisia esimerkkejä.	L3 L4 L6 L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisusaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla	S1	Tutkitaan oman työskentelyn ekologisia ja eettisiä vaikutuksia. Nimetään taiteen ilmiöitä. Huomioidaan työskentelyssä ja materiaalivalinnoissa ekologisuus. Tutustutaan taiteen tapoihin käsitellä elämän erilaisia ilmiöitä.	L1 L2 L4 L7

  TURKU Katariinan koulu			
Tavoitteet 9. luokka	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S2	Tutkitaan, arvioidaan ja tulkitaan lähiympäristöä sekä kerrotaan siitä kuvataiteellisin keinoin. Syvennetään omien ajatusten, havaintojen, mielikuvien ja tunteiden ilmaisemista kuvallisesti. Vahvistetaan aistiviestien vastaanottamista ja eri aistien hyödyntämistä opiskelussa.	L1 L3 L4 L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään	S3	Analysoidaan, dokumentoidaan ja tutkitaan visuaalisesti tai kirjoittaen kuvataiteen teoksia tai -ilmiöitä. Syvennetään itse- ja tunneilmaisua erilaisten kommunikaatiotapojen avulla. Syvennetään kommunikaatiotaitoja vuorovaikutuksessa muihin oppilaisiin. Harjoitellaan erilaisten näkökulmien ja mielipiteiden ymmärtämistä.	L2 L4 L5 L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1	Tehdään monipuolisesti media- tai kuvataiteellisia teoksia omista havainnoista ja ajatuksista. Vahvistetaan oppilaan oma-aloitteisuutta ja kykyä tehdä omia persoonallisia valintoja ja havaintoja. Kannustetaan muiden rohkaisuun.	L2 L3 L4 L5
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1 S2	Rohkaistaan oppilasta luovaan monipuoliseen kuvailmaisuun. Syvennetään taitoja tutustumalla ja hyödyntämällä taidetietolähteitä internetissä, Suomessa ja maailmalla. Vahvistetaan kuvataiteen ja kuvaviestinnän keskeisiä ilmaisutapoja, materiaaleja ja tekniikoita tarkoituksenmukaisesti. Vahvistetaan edelleen oppilaan hienomotoriikkaa ja koordinaatiota sekä silmän ja käden yhteistyötä.	L2 L3 L5 L6

		Tehdään osallistuminen ja yhdessä tekeminen mahdolliseksi kaikille.	
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S2	Tutkitaan ja hyödynnetään oman ja yhteisen työskentelyn kautta ympäristön kuvaviestejä. Pohditaan kuvataiteen ja -viestinnän merkitystä. Harjoitellaan kriittistä medialukutaitoa.	L1 L2 L3 L5
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omilla kuvissaan	S1	Pohditaan ja tulkitaan jotain Turun ympäristössä tai mediassa olevaa tapahtumaa tai ilmiötä. Vahvistetaan yksilöllistä itseilmaisua ja työprosessin arviointia. Vahvistetaan kykyä suhtautua kriittisesti median kuvalliseen sisältöön ja tietoihin.	L1 L2 L4 L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatu- kinnan menetelmiä	S2	Analysoidaan ja kirjoitetaan omista ja toisten kuvataiteellisista töistä. Vahvistetaan oppilaan havaintokykyä, mielikuvitusta, ideointia, eläytymiskykyä ja herkkyyttä katsoa kuvataidetta eri näkökulmista.	L1 L2 L4 L5
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S3	Tutustutaan Turun, Suomen ja maailman taidehistoriaan ja aika- laistaiteeseen.	L1 L4 L5 L6
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailma- sun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S3	Tehdään museo- ja taidenäyttelyvierailuja syventämään ja tuke- maan omaa työskentelyä. Tehdään monenlaista ympäristötaidetta ja teemataidenäyttelyitä erilaisia menetelmiä kokeillen.	L1 L2 L5 L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta ot- tamaan kantaa tai- teessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S2	Keskustellaan taiteen vaikutuksista. Syvennetään ymmärrystä taiteen mahdollisuuksista vaikuttaa ar- voihin. Käytetään apuna visuaalisia esimerkkejä.	L3 L4 L6 L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisu- saan huomioon kulttuu- rinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vai- kuttamaan kuvien avulla	S1	Tutkitaan oman työskentelyn ekologisia ja eettisiä vaikutuksia. Nimetään taiteen ilmiöitä. Huomioidaan työskentelyssä ja materiaalivalinnoissa ekologisuus. Tutustutaan taiteen tapoihin käsitellä elämän erilaisia ilmiöitä.	L1 L2 L4 L7

TURKU
Katariinan koulu

Tavoitteet 9. luokka	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, kokeilemaan , organisoimaan, tutkimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa yritteli-äästi	S1 – S5	Syvennetään, vahvistetaan ja varmennetaan tietämystä sekä käsi-työtaitoja asettamalla tavoitteita työn etenemiselle ja järjestykselle arvioiden samalla omaa oppimista.	L2 L3
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsityön hallinnassa tarvittavia käden- taitoja sekä kannustaa luovuuteen, estetiikan ja toimivuuden huomioimiseen. Ohjata oppilasta toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimista	S1 – S5	Suunnitellaan työskentelyä erilaisiin projekteihin. Syvennetään tietämystä tarkoituksenmukaisista materiaaleista, laitteista, välineistä ja työtavoista huomioimalla tarve ja ekologisuus. Vahvistetaan ja varmennetaan taitoa tehdä työsuunnitelmia ja käytettävyyttä. Vahvistetaan käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointitaitoja prosessin edetessä.	L1 L2 L3
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään tarkoituksenmukaisia työtapoja , materiaaleja ja työvälineitä kestävän kulutuksen mukaisesti. Kannustetaan oppilasta kehittämään omia ideoitaan	S1 – S5	Syvennetään ja vahvistetaan käsityötaitoja vaativampiin kokonaisuuksiin. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan. Kehitetään tietoisuutta materiaaleista, niiden kestävydestä, kierrätettävyydestä ja käyttökelpoisuuteen liittyvistä asioista. Hyödynnetään verkkomateriaaleja ja harjoitellaan niiden kriittistä arvioimista.	L3 L4 L5 L6 L7
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttö- ään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1 – S5	Harjoitellaan prosessityöskentelyä ja käsityön tarkoituksenmukaisista etenemistä. Hyödynnetään oppiaineen mahdollisuuksia oppilaan oman toiminnan ohjauksen kehittämisessä.	L1 L2 L3 L4 L6

Ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuun		Kehitetään ja vahvistetaan taitoja ratkaista erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Harjoitellaan, kehitetään, vahvistetaan ja varmistetaan taitoja käyttää käsityön tekemiseen tarvittavia eri materiaaleja, työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	
T5 ohjata ja motivoida oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Ohjata kiinnittämään oppilaan huomioita käytettävissä oleviin resursseihin.	S1 S2 S3 S6	Vahvistetaan ja varmennetaan taitoa ja asennetta työskennellä turvallisesti ja ergonomisesti. Lisätään itsenäistä vastuunottoa projektin etenemisestä.	L3 L5 L6 L7
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa.	S1 S2 S3 S4 S5	Sisäistetään toisten huomioimisen, hyvien tapojen ja kunnioittavan kommunikoinnin merkitys keskeisenä osana yhteistyötä kotona, koulussa ja työelämässä. Syvennetään rakentavaa ja pitkäjänteistä osallistumista opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Kehitetään ja vahvistetaan taitoa dokumentoida kokonainen käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintätekniikkaa.	L1 L2 L5 L6 L7
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä käsityöperinteitä Ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa	S1 S2 S3 S7	Syvennetään oppilaan käsitystä kunnostukseen ja huoltoon liittyvistä asioista. Kehitetään ja vahvistetaan taitoa pohtia käsityöosaamisen merkitystä itselle ja työelämälle.	L2 L3 L6

elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä Ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävä elämän tapaa	S1 S2 S8	Harjoitellaan työtehtävien toimivaa jakoa sekä työn edistymisen seuraamista. Kehitetään ja vahvistetaan taitoa pohtia käsityön merkitystä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta.	L1 L3 L4 L6 L7
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1 S2 S3	Kehitetään ryhmässä työskentelyä ja vastuunottamista. Harjoitellaan edelleen vuorovaikutustaitoja tuotteen suunnittelussa ja valmistamisessa.	L2 L6 L7
Tiedonhallintataidot			
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan käsityöhön liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1 S2 S3	Perehdytään teknologisoituvaan arkeen sekä hyödynnetään tietoa ja viestintäteknologiaa. Syvennetään kriittistä suhtautumista laatuun, monikäyttöisyyteen ja tarpeellisuuteen.	L1 L4
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät käsityötä	S1 S2 S3	Tutustutaan yleisimpiin merkkeihin ja symboleihin sekä vahvistetaan ohjeidenlukutaitoa annetun tai tehdyn suunnitelman mukaan.	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen	S1 S2 S3	Kannustetaan oppilasta tuomaan esiin omia ideoita ja ehdotuksia sekä toimimaan rakentavasti ja joustavasti.	L1
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen	S1 S2 S3	Kehitetään tietoisuutta materiaalien, välineiden ja kojeiden sopivuudesta, hinta-laatusuhteesta sekä kestävän kehityksen merkityksestä niiden hankinnoissa.	L1 L7

TURKU
Katariinan koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
8. luokka			
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Liikutaan liikuntatunneilla aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen. Huomioidaan oppilaiden omat lähtökohdat oppiaineen suunnittelussa ja toteutuksessa.	L1 L2
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa sekä tehdään tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.	L1 L3 L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Kehitetään tasapaino- ja liikkumistaitoja useissa eri liikuntamuodoissa ja erilaisissa ympäristöissä.	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti	S1	Kehitetään välineenkäsittelytaitoja sekä yhdistetään ja sovelletaan niitä useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.	L3

erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa			
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyttä ja liikkuvuutta	S1	Opetellaan arvioimaan ohjatusti omaa fyysistä toimintakykyä (esim. valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seuranta- järjestelmän Move! :n avulla). Pohditaan fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitystä omalle hyvinvoinnille. Harjoitellaan ohjatusti fyysisiä ominaisuuksia kuten nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys.	L3
T6 vahvistaa uima- ja vesipelustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	Harjoitellaan vesiliikuntaa, pelastautumis- ja vedestäpelastamistaitoja.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Kuunnellaan ja noudatetaan annettuja ohjeita. Toimitaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuusnäkökohdat ja toiset huomioiden.	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Osataan ilmaista omia tunteita toiset huomioon ottaen. Toimitaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Autetaan ja kannustetaan muita oppilaita. Ohjataan ja kannustetaan oppilaita kehittämään sosiaalisia taitoja liikunnan avulla.	L2 L3 L6 L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Noudatetaan reilun pelin periaatetta erilaisissa tilanteissa. Kannetaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.	L2 L6 L7
Psyykinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Toimitaan itsenäisesti annetun ohjeen mukaan. Ponnistellaan pitkäjänteisesti oman ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.	L1 L2 L3

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	Kehitetään liikunnan kautta myönteistä minäkuvaa. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan myönteistä palautetta sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa osana itsearviointia.	L1 L2
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	Pohditaan fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitystä omalle hyvinvoinnille osana itsearviointia.	L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3	Kokeillaan eri liikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan (esim. hyödyntäen Mihi-toimintaa). Pohditaan omaa kiinnostuneisuutta eri liikuntalajeihin osana itsearviointia.	L1 L3

9. luokka

LIIKUNTA

Taide- ja taitoaineiden valinnainen tunti (2+1vvh)

			
Tavoitteet 9. luokka	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Liikutaan liikuntatunneilla aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen. Huomioidaan oppilaiden omat lähtökohdat oppiaineen suunnittelussa ja toteutuksessa.	L1 L2
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havainto-	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa sekä tehdään tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.	L1 L3 L4

motorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja			
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Osataan käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa ja erilaisissa ympäristöissä.	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Osataan käyttää tarkoituksenmukaisesti liikuntavälineitä sekä yhdistää ja soveltaa käsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyttä ja liikkuvuutta	S1	Osataan arvioida omaa fyysistä toimintakykyä. Ymmärretään fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitys omalle hyvinvoinnille. Harjoitellaan ohjatusti fyysisiä ominaisuuksia kuten nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys.	L3
T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	Kehitetään taitoa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Kuunnellaan ja noudatetaan annettuja ohjeita. Toimitaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuusnäkökohdat ja toiset huomioden.	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien	S2	Harjoitellaan ilmaisemaan omia tunteita toiset huomioon ottaen.	L2 L3

kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.		Toimitaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Autetaan ja kannustetaan muita oppilaita. <i>Ohjataan ja kannustetaan oppilaita kehittämään sosiaalisia taitoja liikunnan avulla.</i>	L6 L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Noudatetaan reilun pelin periaatetta erilaisissa tilanteissa. Kannetaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.	L2 L6 L7
Psyykkinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Toimitaan itsenäisesti annetun ohjeen mukaan. Ponnistellaan pitkäjänteisesti oman ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.	L1 L2 L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	Kehitetään liikunnan kautta myönteistä minäkuva. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan myönteistä palautetta sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa osana itsearviointia.	L1 L2
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	Pohditaan fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitystä omalle hyvinvoinnille osana itsearviointia.	L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3	Kokeillaan eri liikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan (esim. hyödyntäen Mihi-toimintaa). Pohditaan omaa kiinnostuneisuutta eri liikuntalajeihin osana itsearviointia.	L1 L3

8. luokka

KOTITALOUS

Taide- ja taitoaineiden valinnainen tunti (0+2vvh)

TURKU
Katariinan koulu

Tavoitteet 8. luokka	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoidaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1	Syvennetään kuluttajataitoja.	L1
	S2	Harjoitellaan ja perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintana.	L3
	S3		
		Asetetaan tavoitteita toiminnalle ja arvioidaan omaa oppimista.	
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen	S1	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla taloudellisuus, ajankäyttö sekä erityisruokavaliot ja estetiikka.	L2
	S2		L3
		Syvennetään tietämystä tarvittavista ja käytettävistä tarkoituksenmukaisista aineista, laitteista, välineistä ja työtavoista.	
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävasti ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	S1	Syvennetään ruoanvalmistus- ja leivontataitoja vaativampia ateriakokonaisuuksia valmistamalla ja ottamalla huomioon paikallisia, alueellisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita. Pohditaan ja kehitetään kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisuudella.	L3
	S2		L4
	S3		L5
			L6
			L7
		Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan.	
		Kehitetään tietoisuutta omista ruokailuun, hyvinvointiin ja kotitalouteen liittyvistä asioista.	
		Hyödynnetään verkkomateriaaleja ja harjoitellaan niiden kriittistä arvioimista.	
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä	S1	Harjoitellaan prosessityöskentelyä ja kotitaloustöiden tarkoituksenmukaista rytmittämistä.	L1
	S2		L3
			L6

sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana		Harjoitellaan ymmärtämään ja pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä ja toimitaan sen mukaisesti. Hyödynnetään oppiaineen mahdollisuuksia oppilaan oman toiminnan ohjauksen kehittämisessä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä.	
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomioita käytettävissä oleviin voimavaroihin	S1 S2 S3	Pohditaan ja harjoitellaan tekemään ruokaan ja syömiseen liittyviä valintoja ja tottumuksia ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Kehitetään tarvittavaan hygieniatasoon ja työturvallisuuteen liittyviä rutiineja ja ergonomisia työasentoja, Pohditaan kotitaloustöiden jakamiseen ja voimavaroihin liittyviä asioita ja harjoitellaan vastuunottoa erilaisista kotitaloustöistä omassa ryhmässä ja kotona omat edellytykset, vahvuudet ja voimavarat huomioiden. Arvioidaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita. Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehtäessä.	L3 L5 L7
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa	S1 S2 S3	Sisäistetään toisten huomioimisen, hyvien tapojen ja kunnioittavan kommunikoinnin merkitys keskeisenä osana yhteistyötä kotona ja koulussa. Harjoitellaan rakentavaa ja aktiivista osallistumista opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Pohditaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin.	L1 L2 L6 L7
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä	S1 S2 S3	Syvennetään oppilaan käsitystä kotitalouteen ja kodin töihin liittyvistä asioista. Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla esteettiset näkökulmat. Opetellaan tiedostamaan oman kodin kotitalouden hoitoon liittyviä toimintatapoja, asenteita ja perinteitä.	L2 L3 L7

T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä	S1 S2	Harjoitellaan työtehtävien oikeudenmukaista ja toimivaa jakoa vertaisryhmässä sekä työn edistymisen seuraamista. Perehdytään ja harjoitellaan hyviä tapoja, tasapuolista voimavarojen käyttöä ja vastuunottoa perheessä.	L3 L6 L7
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1 S2 S3	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä ja harjoitellaan erilaisten tottumusten rakentavaa vertailua. Tiedostetaan omat vaikutusmahdollisuudet ryhmän vuorovaikutustapojen rakentajana. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.	L2 L6 L7
Tiedonhallintataidot			
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1 S2 S3	Perehdytään kodin teknologisoituvaan arkeen ja hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa kotitalouden toiminnassa. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kotitalouden laitteisiin, niiden tarpeellisuuteen, laatuun ja monikäyttöisyyteen. Harjoitellaan ja kehitetään asioimista kuluttajana. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan.	L1 L4 L5
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä	S1 S2 S3	Tutustutaan yleisimpiin kotitalouden merkkeihin ja symboleihin sekä vahvistetaan reseptinlukutaitoa ja kotitalousterminologian hallintaa. Pohditaan ja harjoitellaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1 S2 S3	Kannustetaan oppilasta tuomaan esiin omia ideoita ja ehdotuksia sekä toimimaan rakentavasti ja joustavasti muutostilanteissa	L1
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja	S1 S2 S3	Perehdytään kestävän kehityksen käsitteeseen osana kotitalouden hoitoa. Kehitetään hintatietoisuutta ja kykyä arvioida kotitalousmenoja.	L1 L7

12.2 Valinnaiset aineet

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1-9. Valin-

naisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia perusopetukselle asetettuja tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden tulee edistää perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.¹⁵ Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opinnoissa, tieto- ja viestintätekniologiassa, kuluttaja- ja talouskasvatuksessa, globaalikasvatuksessa tai draamaopinnoissa.

Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan. Opetuksen järjestäjän tulee ottaa valinnaisten aineiden tarjonnasta sekä arvioinnista päättäessään huomioon opiskelijaksi ottamisen perusteet toiselle asteelle

16

Valtioneuvoston asetuksessa määritellyssä tuntijaossa on vuosiluokilla 1-9 varattu yhdeksän vuosiviikkotuntia opetusaikaa valinnaisille aineille. Mikäli opetuksen järjestäjän hyväksymässä tuntijaossa ylitetään perusopetusasetuksen määrittelemä vähimmäisvuosiviikkotuntimäärä (222 vvt), voivat tunnit ylityksen osalta sisältää myös valinnaisia aineita. Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja voidaan tarvittaessa käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.

Koulun opetussuunnitelmassa kuvataan oppilaille vuosittain tarjottavat koulukohtaiset valinnaiset aineet. Suunnitelmassa määritellään valinnaisen aineen nimi ja laajuus sekä vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan ja miten vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain. Lisäksi kuvataan kunkin valinnaisen aineen tavoitteet, sisällöt vuosiluokittain ja arviointi sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.

Koulun lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan oppilaille tarjottavat mahdollisesti vuosittain vaihtuvat koulukohtaiset valinnaiset aineet. Suunnitelmassa määritellään valinnaisen aineen nimi ja laajuus sekä vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan ja miten vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain. Lisäksi kuvataan kunkin valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain ja arviointi sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.

¹⁵ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 §

¹⁶ Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisesta ammatillisessa peruskoulutuksessa (4/2013); Opetusministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa (856/2006)

TURKU **Katariinan koulu**

Valinnaisaineet 4.-6. luokilla

Katariinan koulun 4.-6. luokkien valinnaisaineet valitaan lukuvuosittain. Valinnaisainekokonaisuus (kullakin vuosiluokalla 4-6, 1 vvh) valitaan aina lukuvuodeksi kerrallaan ja se toteutetaan vähintään viiden oppilaan ryhmänä. Opetusryhmiä muodostetaan yli vuosiluokkarajojen, jolloin 4.-6. luokkien oppilaat opiskelevat joustavasti samoissa valinnaisaineryhmissä. Valinnaisaine arvioidaan sanallisesti hyväksytty / hylätty.

Vuosittain vaihtuvien valinnaisten aineiden tavoitteet, sisällöt vuosiluokittain ja arviointi sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.

Valinnaiset aineet 7.-9. luokilla

Yläluokkien valinnaiset aineet valitaan 6. ja 7. vuosiluokan keväällä. Oppilaita ja huoltajia informoidaan asiasta koko alakoulun ajan ja erikseen ennen valintoja. Valintoja varten Katariinan koululla on tukimateriaalia.

7. luokalla oppilas voi opiskella 1 vuosiviikkotunnin (vvh) kuvataidetta, liikuntaa, musiikkia tai tieto- ja viestintäteknologiaa.

8. vuosiluokalla oppilas voi opiskella valinnaisaineena 2 vvh englantia tai käsityötä sekä 1vvh:n äidinkieltä, kuvataidetta, liikuntaa, musiikkia tai tieto- ja viestintäteknologiaa.

9. vuosiluokalla voi opiskella 2 vvh matematiikkaa tai kotitaloutta sekä 1 vvh:n äidinkieltä, kuvataidetta, liikuntaa, musiikkia tai tieto- ja viestintäteknologiaa.

Valinnaiset aineet, joita opiskellaan 2vvh kuten englanti, matematiikka, kotitalous ja käsityö, kuvataan koulun opetussuunnitelmassa. Muut valinnaiset aineet, lukuun ottamatta tieto- ja viestintäteknologiaa, ovat syventäviä valinnaisia aineita ja osa yhteisenä oppiaineena olevan äidinkielen, kuvataiteen, musiikin ja liikunnan opetusta. Näiden tavoitteet, sisällöt ja arviointi kuvataan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

ENGLANTI VALINNAISENA AINEENA

Katariinan koulussa on valinnaisena aineena englanti 8. luokalla. Valinnaisen englannin tavoitteena on syventää jo opittuja A1 englannin perustietoja ja – taitoja sekä rohkaista oppilaita soveltamaan taitojaan ja rohkeasti käyttämään kieltä erilaisissa puhetilanteissa esimerkiksi pelaamalla ja keskustelemalla. Tavoitteena on harrastaa kieltä eri tavoilla, joihin ei välttämättä ole aikaa normituntien puitteissa. Valinnainen englanti on laajuudeltaan 2vvt.

Arviointi on jatkuvaa sekä kannustavaa ja perustuu oppilaille yhteisesti ja yksilöllisesti määriteltyihin tavoitteisiin. Valinnaisen englannin arvioinnissa korostuu aktiivisuus, asenne, innostuneisuus, rohkeus, yhteistyökyky, yritteliäisyys ja ahkeruus. Valinnainen englanti arvioidaan numeerisesti lukukauden lopussa.

TURKU
Katariinan koulu

Tavoitteet	S	Koulukohtainen	L
8. luokka			
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä	S1	Tutustutaan maailman moni- ja rinnakkaiskielisyyteen sekä maihin, joissa englanti on joko valtakielenä tai rinnakkaiskielenä Tutustutaan niiden maiden kulttuureihin, joissa englanti on valtakielenä Tehdään nojatuolimatkoja eri maihin ja kulttuureihin esim. matkaohjelmien sekä dokumenttien avulla Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan myös ulkomaalaisia vierailijoita. Kuunnellaan heidän kertomuksiaan ja esitetään kysymyksiä vieraista maista ja kulttuureista.	L1 L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	S1	Havainnoidaan ja tutkitaan englannin kielen erilaisia variantteja Harjoitellaan oma-aloitteista vuorovaikutusta ja itsensä ilmaisua englanniksi vähäiselläkin kielitaidolla	L1 L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, mi-	S1	Kerrataan jo opittuja kielitiedon käsitteitä ja vahvistetaan niiden käyttöä sekä vertaillaan englantia ja muita opiskeltuja kieliä keskenään.	L1 L3

ten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena			
Kielenopiskelutaidot			
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Vahvistetaan jo opittuja kielenopiskelutaitoja, harjoitellaan oppimateriaalien sekä sanastojen käyttöä sekä myös kokonaisuuksien hahmottamista ja ryhmittelyä. Asetetaan omia tavoitteita ja arvioidaan omia opiskelutapoja. Toimitaan vuorovaikutustilanteissa esim. erilaisten parikeskustelujen, pelien ja keskustelutuokioiden avulla.	L1 L3
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia	S1	Vahvistetaan jo alakoulun puolella opittuja kielenopiskelutaitoja ja harjoitellaan yläkoulussa ja mahdollisesti myös jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja. Perehdytään siihen miten ja mihin englannin taitoa voi käyttää koulun ulkopuolella.	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3	Keskustellaan englannin kielellä helppoista kotiin, kouluun ja harrastuksiin liittyvistä aiheista. Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisemista englanniksi sekä suullisesti että kirjallisesti pienten keskustelujen, pariharjoitusten, suullisten esitelmien sekä kirjallisten aineiden ja esseiden avulla.	L4
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	Harjoitellaan erilaisissa oppimistilanteissa aloitteellisuutta viestinnän eri vaiheissa. Opetellaan keinoja, joilla voi varmistaa viestin perille meno. Harjoitellaan miten tuntemattomia ilmaisuja voidaan kiertää tai korvata jollakin muulla tavalla viestiä uudelleen muotoilemalla.	L4 L6
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	S3	Harjoitellaan sosiaalisia taitoja ja tilanteita englanniksi, esimerkiksi miten tervehditään ja käytetään erilaisia kohteliaisuusfraseja. Perehdytään kulttuurien välisiin eroihin ja samankaltaisuuksiin sekä englannin kielen sisäisiin sanojen variaatioihin ja synonyymeihin.	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	S3	Opetellaan sanastoa ja rakenteita ja tutustutaan erilaisiin teksteihin. Otetaan tekstejä valittaessa huomioon englannin kielen levinneisyys ja sen asema globaalin kommunikaation kielenä. Harjoitellaan tekstinymmärtämistä sekä omien pienimuotoisten esseiden/aineiden kirjoittamista.	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua kieltä että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen	S3	Tutustutaan ja osallistutaan erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin eri viestintäkanavien kautta. Huomioidaan englannin kielen levinneisyys ja globaali asema. harjoitellaan puhumista parikeskustelujen, ryhmäkeskustelujen, pelien pelaamisen sekä pienimuotoisten esitelmien avulla. Harjoitellaan aineen/esseen kirjoittamista englanniksi. Pyritään laajentamaan sanvarastoa, rakennevalikoimaa sekä yleisten fraasien ja idiomien käyttöä. Perehdytään ääntämisohjeisiin ja perussääntöihin ja pyritään vahvistamaan oppilaan itsenäistä ääntämistä.	L5 L6

KÄSITYÖ VALINNAISENA AINEENA

Käsityö on Katariinan koulussa valinnaisena aineena 8. luokalla. Valinnaisessa käsityössä syvennetään käsityön perustietoja ja taitoja. Valinnainen käsityö on laajuudeltaan 2vvh.

Arviointi on jatkuvaa, monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa ja perustuu oppilaille yhteisesti ja yksilöllisesti määriteltuihin tavoitteisiin. Valinnaisen käsityön arvioinnissa korostuu luovuus, oma-aloitteisuus, yhteistyökyky ja ahkeruus. Valinnainen käsityö arvioidaan numeerisesti lukukauden lopussa.

TURKU
Katariinan koulu

Tavoitteet	S	Koulukohtainen	L
------------	---	----------------	---

8. luokka			
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoidaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1 S2 S3 S4 S5	Harjoitellaan, kehitetään ja vahvistetaan käsityötaitoja asettamalla tavoitteita toiminnalle arvioiden samalla omaa oppimista. Kokeillaan yhdistää erilaisia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Huomioidaan tuotosten laadukkuus, toimivuus, ekologisuus ja eettisyys.	L2 L3
T2 ohjata oppilasta asettamaan tavoitteita ja harjoittelemaan käsityön hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan sekä toimivuuden huomioimiseen koko käsityöprosessin ajan	S1 S2 S3 S4 S5	Suunnitellaan työskentelyä erilaisiin projekteihin huomioimalla tarve, taloudellisuus ja ekologisuus. Kehitetään taitoja tehdä työsuunnitelmia. Huomioidaan paikallisuus, perinteet, uudet materiaalit ja teknikat.	L1 L2 L3
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään tarkoitukseen mukaisia materiaaleja, työtapoja ja työvälineitä kestävän kulutuksen mukaisesti	S1 S2 S3 S4 S5	Kehitetään suunnittelu- ja käsityötaitoja vaativampiin kokonaisuuksiin. Hyödynnetään mahdollisuutta käyttää ohjelmointia osana käsityöprosessia. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan. Hyödynnetään verkkomateriaaleja ja harjoitellaan niiden kriittistä arvioimista.	L3 L4 L5 L6 L7
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä, harjoittelemaan käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1 S2 S3 S4 S5	Harjoitellaan prosessityöskentelyä, dokumentointia ja käsityön tarkoituksenmukaista rytmittämistä. Hyödynnetään oppiaineen mahdollisuuksia oppilaan oman toiminnan ohjauksen kehittämisessä.	L1 L2 L3 L4 L6
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti huomioiden riskitekijät sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomioita käytettävissä oleviin resursseihin.	S1 S2 S3 S6	Kehitetään työturvallisuuteen liittyviä rutiineja ja ergonomisia työasentoja. Harjoitellaan vastuunottoa työvälineistä ja koneista sekä projektin etenemisestä. Kehitetään ja vahvistetaan taitoa ja asennetta työskennellä turvallisesti	L3 L5 L6 L7

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa käyttäen mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa	S1 S2 S3	Harjoitellaan toisten huomioimista, hyvien tapoja ja kunnioittavaa kommunikointia keskeisenä osana yhteistyötä kotona ja koulussa. Harjoitellaan rakentavaa ja pitkäjänteistä osallistumista opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Hyödynnetään käsityöprosessissa tieto- ja viestintäteknologiaa. Harjoitellaan asiallista ja kannustavaa itse – ja vertaisarviointia.	L1 L2 L5 L6 L7
T7 ohjata oppilasta tunnistamaan käsityötaidon merkitys arjessa ja monikulttuurisessa yhteiskunnassa	S1 S2 S3 S4 S5	Syvennetään oppilaan käsitystä kädentaidoista kotiin, kodin töihin ja työelämään liittyvistä asioista. Harjoitetaan oppilaan taitoja harrastuksiin ja kodin kunnostukseen liittyvissä asioissa.	L2 L3 L6
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä huomioiden taloudelliset ja ekologiset näkökulmat	S1 S2 S8	Harjoitellaan työtehtävien oikeudenmukaista ja toimivaa jakoa sekä työn edistymisen seuraamista. Harjoitellaan materiaalien hintojen vertaamista ja ekologisuutta.	L1 L3 L4 L6 L7
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1 S2 S3	Harjoitellaan ryhmässä työskentelyä ja vastuunottamista. Tiedostetaan omat vaikutusmahdollisuudet ryhmän vuorovaikutustapojen rakentajana. Kannustetaan oppilasta huomaamaan parin tai ryhmän merkitys tuotteen suunnittelussa ja valmistamisessa.	L2 L6 L7
Tiedonhallintataidot			
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan käsityöhön liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1 S2 S3	Perehdytään teknologisoituvaan arkeen ja hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista laatuun, monikäyttöisyyteen ja tarpeellisuuteen.	L1 L4

T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät käsityötä	S1 S2 S3	Tutustutaan yleisimpiin merkkeihin sekä harjoitellaan teknisten piirustusten ja ohjeiden lukutaitoa.	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen	S1 S2 S3	Kannustetaan oppilasta tuomaan esiin omia ideoita ja ehdotuksia sekä toimimaan rakentavasti ja joustavasti.	L1
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen	S1 S2 S3	Perehdytään kestävän kehityksen käsitteeseen materiaalihankinnoissa ja käytössä. Kehitetään tietoisuutta materiaalin sopivuudesta sekä hinta-laatusuhteesta.	L1 L7

TIETO – JA VIESTINTÄTEKNOLOGIA VALINNAISENA AINEENA

Valinnaiset aineet (0 + 1 vvh)

TURKU
Katariinan koulu

Tavoitteet 7. – 9. luokka	S	Koulukohtainen	L
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta käytännön TVT-taidoissa, omien tuotosten laadinnassa eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa		Käytetään monipuolisesti erilaisia laitteita, kuten tietokoneita, oheislaitteita ja kannettavia päätelaitteita.	L1
			L2
			L3
		Käytetään monipuolisesti erilaisia ohjelmia. Harjoitellaan keskeisiä käsitteitä.	L4
			L5
		Harjoitellaan yhteistoiminnallisia ja vuorovaikutteisia työtapoja, joiden avulla pyritään luomaan yhteisöllinen, motivoiva ja viihtyisä oppimisympäristö.	L6

koulutyössä			
T2 ohjata oppilasta käyttämään TVT:a vastuullisesti ja turvallisesti		Vahvistetaan tietoisuutta tietoturvasäädöksistä, nettietiketistä ja tekijänoikeuksista, ja toimitaan niiden mukaisesti. Opitaan huolehtimaan laitteista vastuullisesti. Vahvistetaan tietoisuutta turvallisesta ja vastuullisesta toimintatavasta erilaisissa verkkoympäristöissä, ja toimitaan sen mukaisesti.	L1 L2 L3 L4 L5 L6 L7
T3 ohjata oppilasta käyttämään TVT:a tiedonhallinnassa, kommunikoinnissa, verkostoitumisessa vaikuttamisen keinoina, tutkivassa ja luovassa työskentelyssä		Etsitään tietoa internetistä, analysoidaan, hyödynnetään ja sovelletaan tietoa mediakriittisesti.	L1 L2 L3 L4 L5 L6 L7
T4 ohjata oppilasta koodaamaan ja ohjelmoimaan		Kehitetään koodaamis- ja ohjelmointitaitoja esimerkiksi graafisilla ohjelmointiohjelmilla ja syvennetään ohjelmointitaitoja ohjelmointikieleen tutustumalla.	L1 L2 L4 L5 L6
T5 ohjata oppilasta hyödyntämään esitysgrafiikkaohjelmia ja yhdistelemään siihen muilla sovelluksillaan tekemiään elementtejä, kuten kuvaa, ääntä, animaatiota, taulukoita ja tilastoja		Tehdään erilaisia, esimerkiksi entistä monipuolisempia ja haasteellisempia Power Point -esityksiä. Kehitetään ja monipuolistetaan tablet-laitteiden kuva- ja video-ominaisuuksien hyödyntämistä osana eri oppiaineiden oppimiskokonaisuuksia.	L1 L2 L3 L4 L5 L6

T6 ohjata oppilasta omaksumaan hyvät ja monipuoliset TVT-taidot jatkokoulutusta ja elämää varten		Pohditaan TVT-taitojen merkitystä omassa tietoyhteiskunnassa nyt ja tulevaisuudessa. Opetellaan käyttämään yleisimpiä TVT-laitteita ja ohjelmia entistä monipuolisemmin.	L1 L2 L3 L4 L5 L6 L7

KOTITALOUS VALINNAISENA AINEENA

Kotitalous on Katariinan koulussa valinnaisena aineena 9. :llä luokalla. Valinnaisessa kotitaloudessa syvennetään kotitalouden perustietoja ja taitoja. Valinnainen kotitalous on laajuudeltaan 2vvt.

Arviointi on jatkuvaa, monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa ja perustuu oppilaille yhteisesti ja yksilöllisesti määritettyihin tavoitteisiin. Valinnaisen kotitalouden arvioinnissa korostuu luovuus, oma-aloitteisuus, yhteistyökyky ja ahkeruus. Valinnainen kotitalous arvioidaan numeerisesti lukukauden lopussa.

TURKU
Katariinan koulu

Tavoitteet 9. luokka	S	Koulukohtainen	L
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoidaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1 S2 S3	Harjoitellaan asioimista kuluttajina ekologisuus, eettisyys, taloudellisuus ja ajankohtaisuus huomioiden. Asetetaan tavoitteita toiminnalle ja arvioidaan omaa oppimista.	L1 L3 L7
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa	S1 S2	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla erilaiset, myös eettiset ja kulttuuriset, näkökulmat. Syvennetään tietämystä tarvittavista ja käytettävistä tarkoitustenmukaisista aineista, laitteista, välineistä ja työtavoista.	L2 L3

luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen			
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävasti ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	S1 S2 S3	Syvennetään edelleen ruoanvalmistus- ja leivontataitoja valmistamalla vaativampia ateriakokonaisuuksia kulttuurierot ja kestävä kehitys huomioiden. Harjoitellaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ja hintavertailun tekemistä. Kehitetään tietoisuutta omista ruokailuun, hyvinvointiin ja kotitalouteen liittyvistä asioista ja kannustetaan oppilasta ottamaan aktiivinen asenne omien toimintatapojen kehittämisessä. Hyödynnetään verkkomateriaaleja ja harjoitellaan niiden kriittistä arvioimista. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan. Vahvistetaan asioimistaitoja kuluttajana.	L3 L4 L5 L7
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1 S2	Harjoitellaan edelleen prosessityöskentelyä ja kotitaloustöiden tarkoituksenmukaista rytmittämistä ja kokonaisuuksien hallintaa. Hyödynnetään oppiaineen mahdollisuuksia oppilaan oman toiminnan ohjauksen kehittämisessä. Syvennetään tietoisuutta ruoka- ja tapakulttuurista osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä ja harjoitellaan ottamaan kotitaloudessa opitut asiat osaksi omaa arkea.	L1 L3 L6
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomioita käytettävissä oleviin voimavaroihin	S1 S2 S3	Kehitetään edelleen tarvittavaan hygieniatasoon ja työturvallisuuden liittyviä rutiineja ja ergonomisia työasentoja siten, että ne siirtyvät luontevaksi osaksi omaa tulevaisuuden arkea, Harjoitellaan edelleen vastuunottoa erilaisista kotitaloustöistä ja hahmotetaan kuvaa itselle sopivasta tulevaisuuden roolista oman kotitalouden hoitajana.	L3 L5 L6 L7

		Tutustutaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviin palveluihin. Huomiodaan kuluttajan oikeudet ja vastuu valita – ja sopimustilanteissa.	
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa	S1 S2 S3	Sisäistetään toisten huomioimisen, hyvien tapojen ja kunnioittavan kommunikoinnin merkitys keskeisenä osana yhteistyötä kotona ja koulussa. Pohditaan ja syvennetään tietoisuutta vertaisryhmän ja median vaikutuksesta omiin kultusvalintoihin. Harjoitellaan edelleen rakentavaa ja aktiivista osallistumista opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen vertaisryhmän kanssa.	L1 L2 L6 L7
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä	S1 S2 S3	Syvennetään edelleen oppilaan käsitystä kotitalouteen ja kodin töihin liittyvistä asioista. Suunnitellaan ja varmennetaan taitoja tehdä aterioita ja kattauksia erilaisiin kodin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin. Opetellaan tiedostamaan suvaitsevasti mutta kriittisesti kotitalouden hoitoon liittyviä toimintatapoja, asenteita ja perinteitä kulttuurinen ja eettinen näkökulma huomioiden.	L2 L3 L4
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä	S1 S2	Harjoitellaan työtehtävien oikeudenmukaista ja toimivaa jakoa vertaisryhmässä sekä työn edistymisen seuraamista. Pohditaan tasapuolista voimavarojen käyttöä ja vastuunottoa perheessä. Opetellaan joustavaa asennetta ja kykyä muuttaa suunnitelmia tarvittaessa.	L3 L6 L7
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1 S2 S3	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä ja harjoitellaan erilaisten tottumusten rakentavaa vertailua eettiset ja kulttuuriset näkökulmat huomioiden. Tiedostetaan omat vaikutusmahdollisuudet ryhmän vuorovaikutustapojen rakentajana ja harjoitellaan aktiivisen roolin ottamista koko ryhmän ja yhteisön hyvinvoinnin rakentajana.	L2 L6 L7

Tiedonhallintataidot			
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1 S2 S3	Perehdytään kodin teknologisoituvaan arkeen ja hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa kotitalouden toiminnassa. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kotitalouden laitteisiin, niiden tarpeellisuuteen, laatuun ja monikäyttöisyyteen. Luodaan pohjaa oppilaan kyvyille suunnitella omaa kotitalouttaan, sen toimintatapoja ja siihen liittyviä hankintoja.	L1 L4 L7
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä	S1 S2 S3	Laajennetaan kotitalouden terminologian ja symboliikan tunte- musta ja vahvistetaan kykyä soveltaa reseptiä joustavasti ja tarkoituksenmukaisesti. Syvennetään ja varmistetaan taitoa hyödyntää ja käyttää kodin ja ympäristön puhdistusaineita, -laitteita ja –menetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti.	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1 S2 S3	Kannustetaan oppilasta tuomaan esiin omia ideoita ja ehdotuksia sekä toimimaan rakentavasti ja joustavasti muutostilanteissa. Ohjataan oppilasta ottamaan huomiot työn toteutukseen liittyvät ongelmat ja löytämään niihin tarkoituksenmukaiset ratkaisut, sekä muuttamaan suunnitelmiaan tilanteen vaatiessa.	L1
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja	S1 S2 S3	Huomioidaan kaikessa toiminnassa taloudelliset ja ekologiset seikat.	L1 L7

Katariinan koulussa oppilaalla on mahdollisuus opiskella matematiikkaa valinnaisena oppiaineena 2 vuosiviikkotunnin laajuisena. Valinnainen matematiikka opiskellaan 9. vuosiluokalla. Valinnaisen matematiikan opetuksen tehtävänä on tuoda iloa ja ymmärrystä matematiikan oppimiseen, tuottaa onnistumisen elämyksiä sekä innostaa oppilaita löytämään ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan ja positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Opetus on kannustavaa, luovaa, tukevaa, syventävää ja matemaattista yleissivistystä vahvistavaa. Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Lähtökohtana voi olla matematiikan eri aihealueiden tukeminen, kertaaminen, syventäminen tai soveltaminen oppilaiden kiinnostuksen, taitotason ja yksilöllisten tavoitteiden mukaan. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaille tarjotaan projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä heitä kiinnostavista matemaattisista aiheista. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. Oppilaita rohkaistaan käyttämään ajattelua tukevia mallikuvia, piirroksia ja välineitä. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja. Opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa (TVT), oppimislejää ja koodausta.

TURKU
Katariinan koulu

Tavoitteet 9. luokka	S	Koulukohtaiset sisältöalueet	L
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 Vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.	S1 S2 S3 S4 S5 S6	Opetus on kannustavaa, luovaa, tukevaa, syventävää ja matemaattista yleissivistystä vahvistavaa. Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä, niihin liittyvistä ongelmista. Lähtökohtana voi olla matematiikan eri aihealueiden tukeminen, kertaaminen, syventäminen tai soveltaminen oppilaiden kiinnostuksen, taitotason ja yksilöllisten tavoitteiden mukaan. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaille tarjotaan projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä heitä kiinnostavista matemaattisista aiheista. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. Oppilaita rohkaistaan käyttämään ajattelua tukevia mallikuvia, piirroksia ja välineitä. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja. Opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa (TVT), oppimislejää ja koodausta.	L1 L3 L5

T2 Kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien.	S1 S2 S3 S4 S5 S6	Projektitöiden kautta oppilaat oppivat syvällisemmin yhteisöllistä toimintatapaa ja tiedon jakamista. Oppilaat oppivat myös ottamaan ja kantamaan vastuun työstä sekä yksilönä että ryhmän jäsenenä. Oppilas on silloin sekä aktiivinen osallistuja että oman oppimisensa omistaja.	L3 L7
Työskentelyn taidot			
T3 Ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.	S1- S6	Sisällöt toteutetaan kohtien T4-T20 mukaisesti.	L1 L4
T4 Kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti.	S1- S6	Harjoitellaan matemaattisen tekstin ja piirrosten tuottamista ja tulkitsemista esim. laatimalla ja lukemalla tehtäviä yksin tai ryhmässä.	L1 L2 L4 L5
T5 Tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä.	S1- S6	Tehdään loogista päättelykykyä vaativia tehtäviä ja ongelmanratkaisutehtäviä sekä yksin että ryhmässä mahdollisimman monipuolisia tapoja käyttäen. TVT.	L1 L3 L4 L5 L6
T6 Opetellaan arvioimaan tehtävien lopputulosta ja tuloksen mielekkyyttä tehtäviä tehtäessä ja yhdessä keskustellen.	S1- S6	Opetellaan arvioimaan tehtävien lopputulosta ja tuloksen mielekkyyttä tehtäviä tehtäessä ja yhdessä keskustellen.	L1 L3 L4 L6
T7 Rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa.	S1- S6	Tehdään projektitöitä, jotka ovat osa ympäröivää yhteiskuntaa ja niitä voidaan yhdistää muihin oppiaineisiin.	L1- L7
T8 Ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun.	S1 S4 S6	Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Laaditaan totuusarvotaulukoita. Harjoitellaan ohjelmointia. Harjoitellaan aineiston keruuta ja tilaston laatimista. Jäsennetään ja analysoidaan tilastoa. Lasketaan tilastoon liittyviä tunnuslukuja. Tuotetaan ja tulkitaan erilaisia diagrammeja.	L1 L4 L5
T9 Opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa.	S1- S6	Seuraavassa osiossa: Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet – näiden toteutumisessa on TVT merkittynä.	L5

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
T10 Ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa.	S1 S2	Tehdään loogista päättelykykyä vaativia tehtäviä. Pidetään päässälaskutuokioita. TVT.	L1 L3 L4
T11 Ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla.	S2	Opetellaan rationaaliluvun käsite ja merkitseminen. Lasketaan erilaisia tehtäviä rationaaliluvuilla. Pohditaan rationaalilukujen merkitystä käytännön elämässä. Murtolukujen laskutoimituksia harjoitellaan murtokakkujen avulla. TVT.	L1 L4
T12 Tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaali-lukuihin.	S2	Tutustutaan erilaisiin lukuihin ja lukujen merkitsemiseen. Opitaan erilaisten lukujoukkojen määrittely. Opitaan ymmärtämään esimerkkien avulla miksi lukualueita täytyy laajentaa. TVT.	L1 L4
T13 Tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta.	S2 S6	Taulukoiden ja tilastoiden avulla etsitään eri määrien suhteita. Opitaan osan ja prosentin välinen yhteys. Harjoitellaan erilaisia prosenttilaskutehtäviä käytännön elämästä, mm. alennus-, kasvu-, vertailu-, korkoprosenttitehtäviä. Projekti. TVT.	L1 L3 L6
T14 Ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan.	S3 S4	Harjoitellaan laskemista kirjainlausekkeilla. Perehdytään muuttujan käsitteeseen. Yritetään löytää erilaisia ratkaisumalleja yhtälöiden ratkaisuun. Yhtälönratkaisussa käytetään tukena tehtävän jakamista osiin, ajattelua tukevia mallikuvia, piirroksia ja välineitä. TVT.	L1 L4
T15 Ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista.	S3 S4	Tutustutaan käytännönläheisten asioiden riippuvuussuhteisiin. Yritetään löytää riippuvuussuhteen säännönmukaisuus ja muodostaa siihen sopiva lauseke muuttujia käyttäen. Yritetään etsiä suoraan verrannollista ja kääntäen verrannollisia asioita. Kuvaataan riippuvuutta sekä algebrallisesti että graafisesti. Perehdytään funktion käsitteeseen. TVT.	L1 L4 L5
T16 Tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä.	S5	Tehdään mittauksia. Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikönmuunnosten hallintaa. Harjoitellaan mittakaavan käyttöä eri yhteyksissä ja kerrataan etäisyyksien laskemista mittakaavan avulla. Rakennetaan pienoismalleja eri mittakaavoissa, esim. eri maissa sijaitsevista rakennelmista (projekti). Tai tehdään projektityönä: luonto ja symmetria. TVT.	L1 L4 L5
T17 Ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia.	S5	Piirretään erilaisia kolmioita, etsitään yhtenevyyttä ja kolmioiden sivujen ja kulmien välisiä riippuvuuksia. Tehdään mittauksia ja todistuksia Pythagoraan lauseesta. Piirretään kuvioita ja kappaleita digitaalisella Geogebra –ohjelmalla. Matematiikan geometriset muodot luonnossa –projekti. TVT.	L1 L4 L5

T18 Kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia.	S5	Harjoitellaan geometriska konstruointia. Tutustutaan erilaisiin tuttuihin pintoihin ja avaruuskappaleisiin. Taitellaan pintoja ja rakennetaan kappaleita paperista tai digitaalisia opetusohjelmia hyödyntäen. Avataan kappaleiden pintoja, opitaan laskemaan kappaleiden pinta-aloja ja tilavuuksia. TVT.	L1 L4
T19 Ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laske- maan todennäköisyyksiä.	S6	Harjoitellaan aineiston keruu, ja tilaston laatiminen. Jäsennetään ja analysoidaan tilastoa. Lasketaan tilastoon liittyviä tunnuslukuja. Tuotetaan ja tulkitaan erilaisia diagrammeja. Hyödynnetään taulukkolaskentaa. Lasketaan havainnoista todennäköisyyksiä. Projekti. TVT.	L3 L4 L5
T20 Ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen.	S1	Harjoitellaan sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä. Vahvistetaan päättelykykyä. Tehdään loogista ajattelua vaativia tehtäviä. Harjoitellaan koodaus- ja ohjelmointikäytäntöjä TVT:tä hyödyntäen.	L1 L4 L5 L6

ARVIOINTI

9. luokan valinnaisen matematiikan arviointi ohjaa oppilaita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Arviointi ohjaa myös oppilaita kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä ja tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan. Kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota sekä oppimisen iloa. Arviointi on jatkuvaa, monipuolista, kannustavaa ja ohjaavaa oppilaiden yksilölliset tavoitteet ja tarpeet huomioonottaen. Arviointimenetelminä käytetään myös itsearviointia, vertaisarviointia ja arviointikeskustelua. Nämä auttavat oppilaita tunnistamaan itsensä realistisesti oppijana ja auttaa heitä tunnistamaan omat vahvuudet ja kehittämisalueet. Oppilaille annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen, tekemisen tavat ja taidot perustella ratkaisuja, niiden rakennetta ja oikeellisuutta, luovuus, oma-aloitteisuus, itsenäisen työskentelyn taidot, yhteistyökyky ja ahkeruus. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa oppimisessa.

9. luokan valinnainen matematiikka arvioidaan numeroin lukukauden lopussa.

12.3 Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Vieraiden kielten osalta näissä perusteissa on määritelty A2- ja B2-kielinä opetettavien vapaaehtoisten ja valinnaisten kielten tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Mahdollisista muista valinnaisista kielistä sekä niiden tavoitteista ja sisällöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kieli) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja. Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielille varatut vuosiviikkotunnit. Vapaaehtoisen A-kielen vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Tavoitteet ja päättöarvioinnin kriteerit ovat samat kuin kaikille yhteisessä A-kielissä.

Valinnaisen B-kielen (B-kieli) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia.

Turun perusopetuksen kieliohjelmassa määritellään kouluissa tarjottavat vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät. Kieliohjelma on kuvattu luvussa 1.4.

Vapaaehtoisten A2-kielten tunnit ovat muun tuntijaon ylittäviä tunteja vuosiluokilla 3-7. Vuosiluokilla 8-9 A2- kielet voidaan opettaa joko valinnaisaineen asemesta tai poikkeuksellisesti vähimmäistuntijaon ylittävänä. B2-latina rinnastetaan tässä suhteessa A2-kieliin. Poikkeuksen muihin A2-kieliin muodostaa A2-ruotsi, jota opetetaan vuosiluokilla 4-5 vähimmäistuntijaon ylittävänä, vuosiluokilla 6-9 ensisijaisesti B1-ruotsin asemesta ja vasta toissijaisesti valinnaisaineena tai poikkeuksellisesti tuntijaon ylittävänä opetusena (vuosiluokilla 8-9).

Oppilaat ovat aktiivisesti mukana oppimisen ja opetusjärjestelyjen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Tukimuotojen sopivuutta ja riittävyttä arvioidaan säännöllisesti oppilaiden, huoltajien, opettajien ja muun henkilökunnan yhteistyönä. Tuen tarve voi vaihdella tilapäisestä jatkuvaan, vähäisestä vahvempaan tai yhden tukimuodon tarpeesta useamman tukimuodon tarpeeseen. Näitä tukimuotoja käytetään sekä yleisen, tehostetun että erityisen tuen aikana.

- osa koulun arkea
- jokaisen opettajan työtä
- toimitaan heti, kun tuen tarve huomataan
- ehkäisee oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia

Opetuksen eriyttäminen ja joustavat ryhmittelyt

Yhteistyö

Opetuksen strukturointi

Ohjaus

Ryhmässä käytetään monipuolisia työtapoja, esim. toiminnallisuutta, eri aistien käyttöä, kokemusellisuutta ja vuorovaikutteisuutta.

Ryhmän opetus suunnitellaan ryhmän vahvuuksia ja yksilökohtaisia oppilastuntemusta hyödyntäen, esim. seurantatiedot.

Eriytetään opiskeltavan teeman laajuutta ja/tai syvyyttä; esim. erilaiset tehtävät/kotitehtävät.

Eriytetään opiskelun rytmiä ja/tai etenemistä.

Eriytetään osaamisen näyttömahdollisuuksia; esim. lisäaika kokeissa, suulliset kokeet, kokeiden suorittaminen erillisessä tilassa tai muut vaihtoehtoiset tavot osoittaa osaamistaan.

Ryhmitellään oppilaat joustavasti esim. rinnakkaisluokkien kesken. Käytetään apuna työjärjestysten palkittamista.

Tukiopetus toteutetaan huomioiden monipuoliset ja yksilölliset menetelmät, materiaalit, ajankäyttö ja ohjaus.

Omakielinen opettaja tukee luokassa, pienryhmässä tai yksilöllisesti.

Oppilaanohjaaja ohjaa luokassa, pienryhmässä ja yksilöllisesti.

Eriysohjaaja tukee monimuotoisesti luokassa, pienryhmässä ja yksilöllisesti.

Avustaja tukee ja kannustaa omatoimisuuteen luokassa, pienryhmässä ja yksilöllisesti.

Toteutetaan ennaltaehkäisevää ja suunnitelmallista koulun oppilashuoltotyötä, johon osallistuvat omalta osaltaan kaikki koulussa työskentelevät.

Oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvää asiaa käsitellään aina ensisijaisesti oppilaan kanssa.

Wilma-viestintää käytetään monipuolisesti kannustamaan ja tukemaan oppimista. Viestintä perustuu pedagogiseen harkintaan. Kiinnitetään jatkuvasti huomiota oppilaan säännölliseen koulunkäyntiin.

Tiivistetään yhteistyötä kodin kanssa määrääjäksi.

Järjestetään huoltaja – oppilaspalaveri, jossa sovitaan oppilaskohtaiset tavoitteet, toimenpiteet, vastuut ja seuranta.

Kannustetaan vertaistukeen; toinen oppilas, tukioppilas tai oma pienryhmä luokassa.

Arvioidaan oppilaan tilannetta toisten oppilasta opettavien opettajien kanssa.

Konsultoidaan erityisopettajaa.

Toteutetaan yhteisopettajuutta monipuolisesti.

Opettaja konsultoi oppilashuollon asiantuntijoita (kuraattori, lääkäri, psykologi, terveydenhoitaja).

Oppilas saa tukea oppilashuollon asiantuntijoilta.

Tunnin/päivän/jakson ohjelma ja tavoitteet käydään läpi oppilaiden kanssa.

Luodaan oppimisympäristö, joka tukee keskittymistä oppimiseen.

Havainnollistetaan opittavia asioita monipuolisesti.

Opittavia asioita mallinnetaan, konkretisoidaan ja liitetään aikaisemmin opittuun.

Toimintaohjeita yksinkertaistetaan ja tehtäviä pilkotaan.

Lisätään työskentelytaukoja.

Läksyt merkitään taululle tai Wilmaan.

Opettaja tai avustaja auttaa läksyjen merkitsemisessä esim. läksyvihkoon.

Tarkistetaan kirjojen ja opiskeluvälineiden mukanaolo päivän päätteeksi.

Käytetään oppimissuunnitelmaa soveltuvin osin esim. tavoitteiden, vastuiden, sopimusten yms. selkiyttämiseksi.

Oppimissuunnitelmassa voi kuvata myös pidemmälle edistyneen oppilaan oppisisältöjen syventämistä ja laajentamista.

Vahvistetaan ryhmän yhteisöllistä toimintaa, yhteenkuuluvuutta ja kaikkien osallisuutta luokan/koulun toimintaan.

Työskentelyn tueksi sovitaan oppilaiden kanssa yhteistyössä selkeät säännöt. Säännöistä pidetään kiinni ja niiden sopivuutta arvioidaan säännöllisesti.

Ryhmässä kiinnitetään huomiota kannustamaan ja hyväksyvään ilmapiiriin.

Oppilaiden vahvuudet nostetaan esiin. Opettaja tukee oppimista ja motivaatiota kannustavan palautteen ja ohjauksen avulla.

Oppilaat arvioivat oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisensa edistymistä.

Opettaja ohjaa, opettaa, tukee ja vahvistaa.

Opettaja ohjaa ryhmää toimimaan niin, että sen sisäinen vuorovaikutus edistää oppimista.

Opetellaan kannustavaa vertaisarviointia ja arvioidaan säännöllisesti myös opetusjärjestelyjä.

Keskustellaan oppilaan kanssa kahden kesken koulunkäynnin tavoitteista, oppilaan oppimiseen liittyvistä vahvuuksista ja kehityshaasteista.

Järjestetään ennakoivaa tukiopetusta muun tukiopetuksen ohella.

Omakielinen opettaja ohjaa.

Ohjataan oppilasta läksykerhoon tai muuhun läksytukeen koulussa.

Eriysohjaaja ohjaa kannustavasti ja monimuotoisesti.

Järjestetään kasvatuskeskusteluja.

Tuen tasojen kuvaus

TUKITOIMIEN SÄÄNNÖLLINEN KIRJAAMINEN

Katariinan koulun
vuosiluokkiin sitomaton opetus
vuosiluokilla 1-2

Sisällys

VUOSILUOKAT 1-2	78
ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS.....	78
Suomen kieli ja kirjallisuus 1-2.....	78
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus 1-2.....	80
MATEMATIIKKA 1-2.....	85
YMPÄRISTÖOPPI 1-2	87
USKONTO	89
Evangelisluterilainen uskonto.....	89
Ortodoksinen uskonto.....	90
Katolinen uskonto	92
Islam.....	94
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO.....	96
MUSIIKKI.....	97
KUVATAIDE.....	98
KÄSITYÖ.....	101
LIIKUNTA.....	102

VUOSILUOKAT 1-2

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Suomen kieli ja kirjallisuus 1-2

TAITO TOIMIA VUOROVAIKUTUSTILANTEISSA

- ☐ kuuntelee toisia ymmärtäen
- ☐ kysyy ja vastaa/käyttää vaihtoehtoisia kommunikaatiomenetelmiä
- ☐ käyttää keskustelu- ja kerrontataitoja/ vaihtoehtoisia kommunikaatiomenetelmiä
- ☐ nimeää esineitä ja asioita
- ☐ osallistuu erilaisiin vuorovaikutusharjoituksiin
- ☐ kertoo omista kokemuksista, havainnoista ja tunteista toisille
- ☐ kuuntelee ymmärtäen satuja, tarinoita ja ohjeita
- ☐ eläytyy vuorovaikutteiseen leikkiin ohjatuissa ja vapaissa tilanteissa
- ☐ harjoittelee pari- ja ryhmätyöskentelyä ryhmän aktiivisena jäsenenä
- ☐ kehittää mielikuvitustaan elämyksellisyyden avulla
- ☐ tutustutaan lastenkirjallisuuteen ja –näytelmiin
- ☐ esittää loruja ja runoja ja on mukana pienissä esityksissä
- ☐ tutustuu ja harjoittelee erilaisia viestintätapoja

TEKSTIN TULKITSEMISEN TAIDOT

- ☐ harjoittelee
 - äänne-kirjain-vastaavuutta
 - äänteiden erottelua
 - äänteiden kestojen erottamista
 - tavutusta ja äänteiden yhdistämistä
- ☐ käyttää luki-taitoharjoitteissa käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva
- ☐ tarkastelee erilaisia tarinoita ja tekstejä, ja harjoittelee valitsemaan sopivaa luettavaa ikäkauden, mielenkiinnon kohteiden ja lukutaitotason mukaan
- ☐ harjoittelee tekstin ennakoimista esim. kuvien ja otsikoiden avulla

- ☐ kertoo tekstin peruskäsitteet (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni)
- ☐ kertoo tekstien sisällöstä
- ☐ hakee tietoa eri tavoin
- ☐ hakee tietoa erilaisista teksteistä

TEKSTIN TUOTTAMISEN TAIDOT

- ☐ kirjoittaa isot ja pienet tekstauskirjaimet
- ☐ harjoittelee
 - kerrontaa sadutuksen, mielipiteen esittämisen ja kuvista kertomisen avulla
 - näppäintaitoja
 - sanatason oikeinkirjoitusta
- ☐ käyttää teksteissään oikeinkirjoituksen perusasioita:
 - tavutus
 - sanaväli
 - virkkeen lopetusmerkit
 - iso alkukirjain, erisnimi
- ☐ havainnoi kuultua tekstiä, erittelee äänteitä tavuista ja tavuja sanoista sekä riimittelee

KIELEN, KIRJALLISUUDEN JA KULTTUURIN YMMÄRTÄMINEN

- ☐ tekee havaintoja kielestä
- ☐ tutustuu erilaisiin teksteihin (esim. lastenkirjallisuus, mediatekstit)
- ☐ tutustuu kirjastoon ja sen käyttöön
- ☐ tutustuu lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin (esim. juhlaperinteet)
- ☐ osallistuu kulttuurin tekemiseen (esim. esitykset)

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus 1-2

1. luokka

TAITO TOIMIA VUOROVAIKUTUSTILANTEISSA

Harjoitellaan

- ☐ kuuntelemaan toisia ja oppimaan toisilta viestijöiltä. T1
- ☐ vastavuoroisuutta kerronnassa. T1
- ☐ kysymyksen rakennetta ja vastaamista. T1
- ☐ kohteliasta kielenkäyttöä kaikissa viestintätilanteissa. T1
- ☐ kuullun ymmärtämistä. T1
- ☐ kuuntelemaan satuja ja tarinoita ja keskustellaan kuullusta. T1
- ☐ kertomaan omista tunteista ja kokemuksista parille ja ryhmälle. T2
- ☐ keskustelutilanteita parin ja ryhmän kanssa esim. oman mielipiteen kertomista ja perustelemista. T2
- ☐ omista havainnoista ja kokemuksista kertomista. T3
- ☐ erilaisia kielenkäyttötilanteita. T3
- ☐ ääntämistä. T3

Opetellaan

- ☐ keskustelussa tarvittavaa sanastoa. T2
- ☐ vuorovaikutustaitoja. T3
- ☐ Käytetään preesensiä kerronnassa. T1
- ☐ Käsitellään draaman avulla satuja, tarinoita, loruja ja tietotekstejä. T3

TEKSTIEN TULKITSEMISTAIDOT

Harjoitellaan

- ☐ lukutaitoa (esim. rinnakkain käts-menetelmää ja liu'uttamista sekä kokosananametelmää). T4
- ☐ käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki. T4
- ☐ erilaisten tekstien lukemista (esim. kuvakirjat, lasten verkkolehdet, sadut, selkotekstiset tarinat). T5
- ☐ kertomaan omasta lukukokemuksesta parille ja/tai ryhmälle (esim. lukupiiri tai kirjavinkkaus). T5

Laajennetaan

- ☐ sana- ja käsitevarastoa (esim. tarinoiden kuva- ja äänimaailma, selkotarinat netistä, mediasovellukset, joissa opiskeltavaan kirjaimeen/äänteeseen liittyy myös ääni ja kuva, luokahuoneen huonekalujen ja asioiden nimeäminen). T4

Tutustutaan

- ☐ tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. T5

TEKSTIEN TUOTTAMISEN TAIDOT

Tutustutaan

- ☐ eri aihepiirien sanastoihin ja etsitään sanoille ylä- ja alakäsitteitä. T6
- ☐ erilaisiin tekstilajeihin (esim. kertomus, satu, kommentti, ohje, kauppalista, tekstiviesti, mainos, postikortti). T6
- ☐ isoon alkukirjaimeen ja päättövalimerkkien sekä sanavälien käyttöön kirjoittamisessa. T8

Harjoitellaan

- ☐ käsin kirjoittamista. T7
- ☐ näppäintaitoja. T7
- ☐ suunnittelemaan ja tuottamaan omia tekstejä yksin ja yhdessä. T7
- ☐ sanojen tavuttamista. T8

KIELEN, KIRJALLISUUDEN, KULTTUURIN YMMÄRTÄMINEN

- ☐ Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä koulun vuorovaikutustilanteissa. T9
- ☐ Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä; sana, lause, virke, kysymys, vastaus ja kieltö. T9

Harjoitellaan

- ☐ yhdessä, miten puhutaan ystävien kanssa, miten puhutaan vanhemmille ja miten keskustellaan vieraiden kanssa. T9
- ☐ valitsemaan itseä kiinnostavia kirjoja. T10
- ☐ valitsemaan sopivaa luettavaa ikä- ja lukutaitotasoa sekä mielenkiinnon kohteet huomioiden. T10

Tutustutaan

- ☐ lähikirjastoon. T10
- ☐ suomalaisiin kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin sekä mahdollisuuksien mukaan oman kulttuurin vastaviin asioihin. T11
- ☐ Esitellään oman kodin kulttuurin juhlaperinnettä. T11

KIELEN KÄYTTÖ KAIKEN OPPIMINEN TUKENA

- ☐ Vertaillaan suomen kieltä ja omaa äidinkieltä. T12
- ☐ Tuotetaan tekstejä oppilaan omista mielenkiinnon kohteista. T12

Tutustutaan

- ☐ oppimistilanteiden kielenkäyttötapoihin. T13
- ☐ eri oppiaineiden teksteihin ja niiden tyyleihin. T13

Harjoitellaan

- ☐ yksinkertaisia tiedonhankintatehtäviä ympäristöstä ja kuvista yksin ja ryhmässä. T13
- ☐ hyödyntämään viestintäteknologiaa. T13

☐ tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa (esim. keskusteluharjoitusten videointi). T14

☐ systemaattisesti itsearviointia ja tavoitteiden asettamista yksin ja yhdessä. T14

☐ Hyödynnetään omaa äidinkieltä itsearvioinnissa. T14

2. luokka

VUOROVAIKUTUSTILANTEISSA TOIMIMINEN

Harjoitellaan

☐ vuorovaikutusta ja opetellaan toimimaan ryhmässä. T1

☐ kuullun ymmärtämistä. T1

☐ käyttämään mennyttä aikamuotoa kertomisessa. T1

☐ kuuntelemaan satuja ja tarinoita ja keskustellaan kuullusta. T1

☐ keskustelemaan eri aiheista (esim. päätetään keskusteluaiheesta yhdessä ryhmän mielenkiinnon mukaan tai äänestetään keskusteltavasta aihealueesta/teemasta ja hankitaan siihen liittyvää sanastoa keskustelun tueksi). T2

☐ kertomaan omista havainnoista ja kokemuksista. T3

☐ erilaisia kielenkäyttötilanteita. T3

☐ ääntämistä. T3

☐ Opetellaan kohteliasta kielenkäyttöä kaikissa viestintätilanteissa. T1

☐ Tarkastellaan ja tulkitaan tunneilmauksia. T2

Vahvistetaan

☐ keskusteluissa tarvittavaa sanastoa. T2

☐ vuorovaikutustaitoja. T3

☐ Käsitellään draaman avulla satuja, tarinoita, loruja ja tietotekstejä. T3

TEKSTIEN TULKITSEMINEN

Harjoitellaan

☐ lukutaitoa (esim. tavutason sujuva lukeminen, aikapaineinen toistolukeminen, parilukeminen). T4

- ☐ käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, teksti, kuva, otsikko ja kappale. T4
- ☐ lukemaan erilaisia tekstejä (esim. kuvakirjat, lasten verkkolehdet, sadut, selkotekstiset tarinat). T5
- ☐ kertomaan omasta lukukokemuksesta parille ja/tai ryhmälle. T5
- ☐ tekstinymmärtämisen strategioita. T5
- ☐ kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden lukemista. T5

- ☐ Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa. T4
- ☐ Tarkastellaan tietotekstien rakennetta. T5
- ☐ Tutustutaan kerronnan peruskäsitteisiin; päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni. T5

TEKSTIN TUOTTAMINEN

- ☐ Opetellaan eri aihepiirien sanastoa. Etsitään sanoille ylä- ja alakäsitteitä. T6

Tutustutaan

- ☐ erilaisten tekstilajien kielellisiin tyyleihin, sanastoon, fraseologiaan ja kieliopillisiin rakenteisiin. T6
- ☐ eri tekstilajien sanastoon ja rakenteeseen. T6

Harjoitellaan

- ☐ suunnittelemaan ja tuottamaan erilaisia tekstilajeja yksin ja ryhmässä. T7
- ☐ näppäintaitoja. T7
- ☐ eri tekstien kielellisiä rakenteita. T8
- ☐ virketason oikeinkirjoitusta. T8

KIELEN, KIRJALLISUUDEN JA KULTTUURIN YMMÄRTÄMINEN

Harjoitellaan

- ☐ havaitsemaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, mediassa ja vapaa-ajalla. T9
- ☐ valitsemaan sopivaa luettavaa ikä- ja lukutaitotaso sekä mielenkiinnon kohteet huomioiden. T10
- ☐ käyttämään kirjastopalveluita. T10
- ☐ pohtimaan kielen ja kulttuurin merkitystä kuulluissa ja luetuissa teksteissä. T11

- ☐ Opetellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä; sana, lause, virke, kysymys, vastaus, kieltä. T9

☐ Tutustutaan vieraiden kulttuureiden juhliin, kertomuksiin ja leikkeihin. T11

KIELEN KÄYTTÖ KAIKEN OPPIMISEN TUKENA

☐ Vertaillaan suomen kieltä ja omaa äidinkieltä. T12

☐ Tuotetaan tekstejä oppilaan omista mielenkiinnon kohteista. T12

☐ Tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin ja niiden tyyleihin. T13

Harjoitellaan

☐ yksinkertaisia tiedonhankintatehtäviä ympäristöstä ja kuvista ja teksteistä yksin ja ryhmässä. T13

☐ tiedon kertomista toisille. T13

☐ hyödyntämään viestintäteknologiaa. T13

☐ tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa (esim. keskusteluharjoitusten videointi). T14

☐ systemaattisesti itsearviointia ja tavoitteiden asettamista yksin ja yhdessä. T14

☐ Hyödynnetään omaa äidinkieltä itsearvioinnissa. T14

MATEMATIIKKA 1-2

Ajattelun taidot

- ☐ yhtäläisyydet, erot, säännönmukaisuudet
- ☐ vertailu
- ☐ luokittelu
- ☐ syy- ja seuraussuhteet
- ☐ tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin

Luvut ja laskutoimitukset

- ☐ lukumäärän ja lukusanan ja numeromerkinnän yhteys
- ☐ lukumäärien laskeminen, hahmottaminen ja arviointi
- ☐ lukujonotaidot lukualueella 0-100
- ☐ lukujen ominaisuudet (parillisuus, puolittaminen, hajotelmat)
- ☐ kymmenjärjestelmä
- ☐ yhteenlasku lukualueella 0-100
- ☐ vähennyslasku lukualueella 0-100
- ☐ laskun ja -tarinan konkretisoiminen piirtäen ja rakentaen
- ☐ päässälkut
- ☐ kertolaskut 1 ja 10
- ☐ kertolaskut 2 ja 5
- ☐ kertolaskut 3 ja 4
- ☐ kokonaisen jakaminen osiin

Geometria ja mittaaminen

- ☐ suuntakäsitteet

☐ sijaintikäsitteet

☐ kappaleet

☐ tasokuviot

☐ mittaaminen / pituus

☐ mittaaminen / massa

☐ mittaaminen / tilavuus

☐ kello

☐ raha

Tietojenkäsittely ja tilastot

☐ tiedonkeruu, taulukointi ja tilastointi

YMPÄRISTÖOPPI 1-2

KASVU JA KEHITYS

- ☐ kehon osat
- ☐ elämänkulku
- ☐ elintoiminnot
- ☐ tunne- ja hyvinvointitaidot

KOTONA JA KOULUSSA

- ☐ liikenne
- ☐ turvallisuus ja turvataidot
- ☐ kiusaamisen ehkäiseminen
- ☐ ensiaputaidot
- ☐ yhteistyötaidot
- ☐ arjessa toimiminen

OMA LÄHIYMPÄRISTÖ

- ☐ vuodenajat
- ☐ pihakartta
- ☐ luonnonilmiöt
- ☐ eliöiden luokittelu
- ☐ eloton ja elollinen
- ☐ lähiympäristön kasvit
- ☐ lähiympäristön eläimet
- ☐ retkeily lähiympäristössä

TUTKIMINEN JA KOKEILEMINEN

-liittyen luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan:

- ☐ kokeet/tutkimustehtävät
- ☐ ongelmanratkaisu
- ☐ demonstraatiot

ELÄMÄN PERUSEDELLYTYKSET

- ☐ ravinto
- ☐ vesi
- ☐ ilma
- ☐ lämpö
- ☐ itsestä huolehtiminen/hyvinvointi
- ☐ oma terveys

KESTÄVÄ KEHITYS

- ☐ omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen
- ☐ kierrätys

- ☐ vastuu ympäristöstä
- ☐ oman lähiympäristön hyvinvoinnin edistäminen
- ☐ omaan kotiseutuun tutustuminen
- ☐ omien tekojen merkitys itselle, muille ja lähiympäristölle

USKONTO

Evangelisluterilainen uskonto

1.-2. luokka

T1 Herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

- ☐ minä, perhe, suku
- ☐ oman perheen katsomuksia
- ☐ erilaisia perheitä

T2 Ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

- ☐ seurakunta ja kirkkorakennus ja niihin liittyviä keskeisiä käsitteitä ja symboleja

T3 Ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

- ☐ kirkkovuoden keskeiset juhlat (joulu ja pääsiäinen) ja niihin liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- ☐ kristilliseen elämäntapaan liittyvät juhlat

T4 Kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

- ☐ koulussa ja oppilaan ympäristössä esiintyviä katsomuksia
- ☐ uskonottomuus

T5 Rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

- ☐ omien ajatusten ilmaisu ja muiden kuunteleminen

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

- ☐ ihmisarvo
- ☐ lasten oikeuksien merkitys
- ☐ kultainen sääntö
- ☐ YK:n lasten oikeuksien sopimus
- ☐ empatia, erilaisuuden hyväksyminen

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

- ☐ omien tekojen seuraukset
- ☐ vastuu toisista, ympäristöstä ja luonnosta

Ortodoksinen uskonto

1. luokka

Tutustutaan

- ☐ omaan itseen ortodoksina ja kirkon jäsenenä. T1
- ☐ oman perheen uskonnollisiin taustoihin. T1
- ☐ oman kirkon rukouksiin. T2
- ☐ uskonnon muihin keskeisiin käsitteisiin: kirkko, pappi, risti, ikoni, lampukka ja tuohus. T2
- ☐ Raamattuun kirkon kirjana. T2
- ☐ ehtoolliseen sakramenttina. T2
- ☐ kodin ja kirkkovuoden keskeisiin juhliin. T3
- ☐ oman koulun eri uskontoihin ja uskonnottomuuteen. T4
- ☐ omassa koulussa vietettäviin uskonnollisiin juhliin sekä perinnejuhliin. T4
- ☐ kierrätykseen ja säästämiseen. T7

Opetellaan

- ☐ tunnistamaan kirkon pyhiä ihmisiä (esim. Kristus, Neitsyt Maria, muut pyhät ihmiset kuten pyhä Nikolaos). T2
- ☐ käsitteet Jumala ja Jumalan Poika. T2
- ☐ tunnistamaan joulun ja pääsiäiseen liittyviä rukouksia ja lauluja. T3
- ☐ tunnistamaan oman kirkon kirkkovuoden alku: luomakunnan päivä ja maailman luominen. T3
- ☐ Opitaan tunnistamaan enkeleihin, Jeesukseen ja Neitsyt Mariaan liittyviä ikoneita. T2

Harjoitellaan

- ☐ omien ajatusten ja tunteiden kertomista. T5
- ☐ toisen ihmisen huomioon ottamista ja työrauhan antamista luokassa. T6
- ☐ oman mielipiteen esittämistä, muiden kuuntelemista ja keskustelutaitoja. T8

Keskustellaan

- ☐ myötätunnon osoittamisesta. T5
- ☐ Keskustellaan ihmiselämään liittyvistä kysymyksistä Raamatun kertomusten avulla. T6
- ☐ Keskustellaan ympäristön ja luonnon kunnioittamisesta ja ihmisten vastuusta näistä. T7

- ☐ Tutkistellaan ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta. T6

- ☐ Käsitellään vastuuta muista ihmisistä esimerkiksi Raamatun kertomusten avulla. T7

2. luokka

Tutustutaan

- ☐ seurakuntaan ja seurakunnan jäsenyyteen sekä seurakunnan työntekijöihin. T2
- ☐ erilaisiin ikoneihin. T2
- ☐ opetuslapsiin. T2
- ☐ käsitteeseen Pyhä Kolminaisuus: Isä, Poika ja Pyhä Henki. T2
- ☐ kirkkorakennukseen ja sen esineisiin. T2
- ☐ kirkkovuoden juhliin ja niihin liittyviin tapoihin. T3

- ☐ paastoon. T3
- ☐ erilaisiin jumalanpalveluksiin ja niihin liittyviin tapoihin. T3
- ☐ juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon piirteisiin. T4
- ☐ koulun lähialueen uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja näihin liittyviin tapoihin ja juhliin. T4
- ☐ omassa koulussa vietettäviin uskonnollisiin juhliin sekä perinnejuhliin. T4
- ☐ lasten oikeuksien sopimukseen. T6
- ☐ hyväntekeväisyyteen. T7
- ☐ kierrätykseen ja säästämiseen. T7

- ☐ Perehdytään sakramentteihin ja niihin liittyviin käsitteisiin. T2

Opitaan

- ☐ ymmärtämään pyhäpäivän ja arjen ero. T3
- ☐ tunnistamaan rukouksia ja lauluja. T3
- ☐ Raamatun kertomusten avulla ymmärtämään, mitä on hyvä elämä. T6

Keskustellaan

- ☐ omasta ja toisten nimikkopyhistä. T3
- ☐ eriarvoisuudesta ja samanarvoisuudesta. T6
- ☐ omasta hyvinvoinnista ja vastuusta omasta terveydestä. T7

Harjoitellaan

- ☐ omien ajatusten ja tunteiden kertomista rohkeasti. T5
- ☐ tunnistamaan ja ilmaisemaan myötätuntoa toisten tunteille ja ajatuksille. T5
- ☐ oman mielipiteen esittämistä, muiden kuuntelemista ja keskustelutaitoja. T8

- ☐ Tutkitaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä Raamatun kertomusten avulla. T6

- ☐ Pohditaan, mitä on vastuu ympäristöstä. T7

- ☐ Opetellaan hyväksymään erilaiset mielipiteet. T8

Katolinen uskonto

1. luokka

Tutustutaan

- ☐ kasteeseen ja keskustellaan kasteeseen liittyvästä Jumalan kutsusta. T1
- ☐ seurakuntaan ja katoliseen messuun sekä viimeiseen ateriaan. T1
- ☐ ristinmerkkiin ja sen käyttöön eri tilanteissa. T2
- ☐ keskeisiin oppeihin: Jeesus on Jumala ja ihminen, Jumala on Luoja ja elämänantaja ja Pyhä Kolminaisuus. T2
- ☐ päivittäisiin rukouksiin ja erilaisiin rukousasentoihin. T2
- ☐ Raamattuun. T2
- ☐ katolisiin symboleihin (esim. risti ja krusifiksi). T2
- ☐ kirkkovuoden symboleita suurissa katolisissa juhlissa. T2
- ☐ alustavasti liturgiseen vuoteen; adventti, joulukuukaus ja loppiainen. T3
- ☐ pääsiäiseen. T3
- ☐ eri uskontojen juhliin. T3
- ☐ Raamatun kertomuksiin. T3
- ☐ lähiympäristön eri katsomuksiin, uskontoihin ja tapoihin. T4
- ☐ eettiseen ajatteluun eri teemojen avulla. T7
- ☐ aiheeseen sopiviin Vanhan testamentin kertomuksiin. T7

- ☐ Keskustellaan katolisesta perheestä ja monikulttuurisista perheistä sekä yhteisöistä. T1

Harjoitellaan

- ☐ ristinmerkin tekemistä. T1
- ☐ omien mielipiteiden ilmaisua ja niiden perustelemista sekä muiden mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä. T8

Pohditaan

- ☐ yhtäläisyyksiä ja eroavuuksia eri katsomusten välillä. T4
- ☐ hyvää käyttäytymistä, vastuun ottamista sekä toisten kanssa olemista. T5
- ☐ valinnanvapautta ja vastuuta itsestä ja muista sekä ympäristöstä. T7

Opetellaan

- ☐ ilmaisemaan omia ajatuksia ja tunteita. T5
- ☐ pitämään huolta luomakunnasta ja toisista. T5

Käsitellään

- ☐ oikeudenmukaisuutta, empatiaa ja YK:n ihmisoikeuksia esim. Raamatun kertomusten avulla. T6
- ☐ anteeksi pyytämistä ja antamista. T6

2. luokka

Tutustutaan

- ☐ katolisiin käsityksiin: ihmiskuva, Jumalan kuva ja Jumalan rakkaus ihmisiä kohtaan. T2

- ☐ kirkkoon ja sen eri ulottuvuuksiin: Jumalan perheen koti, kirkon jäseneksi tullaan kasteen kautta sekä kirkkora-kennus ja pyhät esineet. T2
- ☐ pyhimyksiin: esim. oman seurakunnan nimikkopyhimykseen ja omaan pyhimykseen (kastenimi).T2
- ☐ erilaisiin rukouksiin liturgisessa vuodessa. T3
- ☐ pyhään messuun. T3
- ☐ Raamatun keskeisiin kertomuksiin. T3
- ☐ lähiympäristön eri katsomuksiin, uskontoihin ja tapoihin. T4
- ☐ Raamatun kertomuksiin. T5
- ☐ eettiseen ajatteluun eri teemojen avulla. T7
- ☐ lähiympäristön eri katsomuksiin, uskontoihin ja tapoihin. T8

Pohditaan

- ☐ Jumalan toimintaa liturgisen vuoden näkökulmasta. T3
- ☐ Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen merkitystä. T3
- ☐ hyvän ja pahan tunnistamista ja niiden erottamista. T5
- ☐ rakkautta, erityisesti Jumalan rakkautta ihmistä kohtaan. T6
- ☐ Tarkastellaan joulun merkitystä. T3

Käsitellään

- ☐ paaston merkitystä ja pohditaan käsitteitä synti, anteeksianto ja anteeksisaaminen. T3
- ☐ oikeudenmukaisuutta, empatiaa ja YK:n ihmisoikeuksia. T6

Keskustellaan

- ☐ Pyhän viikon tapahtumista ja ristin merkityksestä. T3
- ☐ välittämisestä ja rehellisyydestä. T5
- ☐ laupeudesta ja laupeuden teoista. T6
- ☐ epäitsekästä käyttäytymisestä ja hyvän tekemisestä muiden hyväksi. T7
- ☐ luomistyöstä ja vastuusta luonnosta. T7
- ☐ Opetellaan ilmaisemaan omia ajatuksia ja tunteita. T5
- ☐ Kannustetaan oppilaita välittämään toisista lähellä ja kaukana. T7
- ☐ Opitaan ilmaisemaan mielipiteitä ja perustelemaan niitä sekä harjoitellaan muiden mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä. T8

Islam

1. luokka

Tutustutaan

- ☐ islamiin omaan perheen kautta. T1
- ☐ profeetta Muhammediin T2
- ☐ käsitteeseen usko T2
- ☐ muslimin peruspilareihin T2
- ☐ Islamin opin keskeisiin perusteisiin: Jumalan ykseys, profeetat, Koraani pyhänä kirjana, usko näkymättömään, umman käsite. T2
- ☐ Islamin monimuotoisuuteen. T2
- ☐ eid al-firs ja eid al-adha juhliin T3
- ☐ muslimin elämänkaareen liittyviin perinteisiin T3
- ☐ kouluyhteisöissä vaikuttaviin yhteisöihin. T4
- ☐ muslimilapsen oikeuksiin ja velvollisuuksiin perheessä. T7

Pohditaan

- ☐ oman perheensä tapakulttuuria T3
- ☐ lasten oikeuksia. T6

Keskustellaan

- ☐ Koraanin pohjalta tunteista ja niiden herättämistä ajatuksista. T5
- ☐ tunteista sekä oikeasta ja väärästä. T8
- ☐ Harjoitellaan toisen asemaan eläytymistä ja erilaisuuteen suhtautumista

2. luokka

Harjoitellaan

- ☐ Koraanin käyttöä ja tutustunut joihinkin lyhyisiin suuriin ja niiden merkityksiin. T2
- ☐ toisen asemaan eläytymistä. T6

Tutustutaan

- ☐ profeetta Muhammedin perimätietoon, sunnaan. T2
- ☐ islamin pyhiin kirjoihin; Sahifa, Tawra, Zabur ja Injil. T2
- ☐ joihinkin profeetta kertomuksiin. T2
- ☐ rukoukseen. T3
- ☐ islamilaiseen kalenteriin ja syventänyt tietoaan muslimin uskonnollisista velvollisuuksista. T3
- ☐ moskeijaan pyhänä rakennuksena T3
- ☐ lähiympäristön uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin ja juhliin T4
- ☐ uskonnottomaan tapakulttuuriin. T4
- ☐ YK:n lastenoikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppialaan elämässä. T6
- ☐ hyvän elämän perusteisiin islamissa. T7
- ☐ Keskustellaan esim. Koraanin ja hadithien pohjalta tunteista ja niiden herättämistä ajatuksista. T5

Osallistutaan

- ☐ elämän kunnioittamiseen liittyvien teemojen käsittelyyn (ihmisarvo ja erilaisuuden hyväksymistä, ihmisen vastuu luonnosta ja ympäristöstä). T7
- ☐ keskusteluun tunteista sekä oikeasta ja väärästä. T8

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

1. luokka

Harjoitellaan

- ☐ keskustelutaitoja. T1
- ☐ muiden mielipiteiden kunnioittamista T3

Pohditaan

- ☐ kysymystä "Kuka minä olen?" T2
- ☐ yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä. T6

- ☐ Opetellaan käsitteet sääntö, luottamus, rehellisyys ja reiluus. T8

- ☐ Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja omien valintojen vaikutusta siihen sekä keskustellaan luontoon liittyvistä merkityksellisistä kokemuksista. T9

2. luokka

Harjoitellaan

- ☐ keskustelutaitoja ja selkeää itseilmaisua. T1
- ☐ mielipiteiden kunnioittamista. T3
- ☐ keskusteluun osallistumista. T4

- ☐ Tutkitaan ystävyysn sisältöä ja merkitystä lapsen elämässä. T2

- ☐ Keskustellaan reiluudesta, ystävydestä, luottamuksesta, säännöistä sekä yhteiselämän ennakkoehtoja. T5

- ☐ Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä. T6

Tutustutaan

- ☐ erilaisiin tapoihin elää ja ajatella. Pohditaan erilaisia elämäntapoja omaan kotiin ja kulttuuristaan liittyen. T7

- ☐ lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä. T8

- ☐ Tarkastellaan erilaisia elämäntapoja maapallolla, elämän rajallisuutta ja kertomuksia maailman synnystä. T9

MUSIIKKI

1.luokka

Osallisuus

- ☐ Keskustellaan musiikin herättämistä tunteista.

Musisointi ja luova tuottaminen

- ☐ Lauluja, leikkejä ja loruja lauletaan, lorutellaan, kuunnellaan ja leikitään monipuolisesti eri tilanteissa ja eri oppiaineissa.
- ☐ Ikäkauteen sopivia laulu-, leikki-, kuuntelu- ja soittotehtäviä toteutetaan siten, että oppilaat harjoittelevat toimimaan yhdessä ja olemaan ryhmän jäsen.
- ☐ Harjoitellaan musiikillisia käsitteitä kuten rytmi, melodia, dynamiikka (= Voimakkaasti, voimistuen, hiljaa, hiljentyen).

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito

- ☐ Tutustutaan erilaisiin musiikkityyleihin huomioiden oppilaiden kulttuuriperimä (leikkien, laulaen ja liikkuen)
- ☐ Musiikin avulla opetellaan ilmaisemaan itseä ja omia tunteita.

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa

- ☐ Huolehditaan soittovälineistä.

Oppimaan oppiminen musiikissa

- ☐ Osallistutaan tapahtumiin, joissa lauletaan ja tuotetaan yhdessä musiikkia ja myös kuunnellaan ja katsotaan musiikillisia esityksiä ja koetaan erilaisia elämyksiä.

2. luokka

Osallisuus

- ☐ Keskustellaan musiikin herättämistä tunteista.

Musisointi ja luova tuottaminen

- ☐ Harjoitellaan kuuntelemaan ja soittamaan rytmejä.
- ☐ Harjoitellaan huomioimaan muut laulu- ja soittotehtävissä.
- ☐ Tehdään soitinkokeiluja rytmi-, melodia- ja kehosoittimilla.
- ☐ Nimetään käytössä olevia soittimia.
- ☐ Lauletaan ikäkaudelle sopivia lauluja.
- ☐ Tehdään lyhyitä rytmisiä ja melodisia äänikokeiluja.

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito

- ☐ Leikitään esim. laululeikkejä ja piiritansseja.
- ☐ Tutustutaan musisoinnissa tarpeellisiin musiikin merkitsemistapoihin (esim. taa, titi).
- ☐ Tutustutaan laulujen muotoon (esim. säkeistö, kertosäkeistö).

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa

- ☐ Opetellaan huolehtimaan musisointivälineistä.

Oppimaan oppiminen musiikissa

- ☐ Harjoitellaan musiikillisia kokonaisuuksia (esim. koulun tapahtumiin ja juhliin)

KUVATAIDE

1.luokka

Tutkitaan

- ☐ oppilaiden itse tekemiä kuvia ja heidän arjessaan esille tulevia kuvia katsomalla ja tunnustelemalla.
- ☐ oppilaan oman kodin, oman koulun ja arjen lähiympäristöä. Tehdään havaintojen pohjalta erilaisia kuvia.

Keskustellaan

- ☐ pareittain ja pienissä ryhmissä oppilaiden itse tekemistä kuvista, yhdessä tutkituista kuvamaailmoista, oppilaiden käyttämästä sosiaalisesta mediasta ja lähiympäristöstä tehdyistä havainnoista.

Harjoitellaan

- ☐ kertomaan oma mielipide.
- ☐ tekemään työ loppuun.
- ☐ kiinnittämään huomio ympärillä oleviin visuaalisen kulttuurin tuotteisiin (esim. omat kuvat, taide, valokuvat, videot, televisio, media, mainonta, sosiaalinen media).
- ☐ tekemään erilaisin kuvataiteellisin keinoin kuvia, joissa on otettu huomioon havainnot omasta elinympäristöstä.
- ☐ huomaamaan kysymysten, keskustelun ja vertailun avulla ympäristön ja esineiden kuvista esiin tulevia arvoja.

Tutustutaan

- ☐ erilaisiin materiaaleihin, tekniikkoihin ja ilmaisutapoihin.

2. luokka

Tutkitaan

- ☐ oman koulun ja lähiympäristön taidetta ja tutustutaan muutamiin turkulaisiin taideteoksiin.

Keskustellaan

- ☐ yhdessä koko ryhmän kanssa taideteoksista tehdyistä havainnoista.

Harjoitellaan

- ☐ tekemään kysymyksiä taideteoksista.
- ☐ perustelemaan oma mielipide.
- ☐ tekemään työ loppuun asti.
- ☐ kiinnittämään huomio oppilaan lähiympäristössä esiintyvään taiteeseen.
- ☐ tekemään erilaisin kuvataiteellisin keinoin kuvia, joissa on otettu huomioon oppilaan lähiympäristössä esille tulevat erilaiset kulttuurit.
- ☐ tekemään kuvia erilaisin kuvataiteellisin keinoin muutaman turkulaisen taideteoksen pohjalta.
- ☐ huomaamaan keskustelun, kysymysten ja vertailun avulla taiteessa ilmeneviä arvoja.

Tutustutaan

- ☐ erilaisiin kuvallisen tuottamisen tapoihin.
- ☐ ja kokeillaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja kuvallisia ilmaisutapoja.
- ☐ kuvataiteen käsitteisiin ja kuvatyyppeihin omissa teoksissa ja taiteessa.

Tehdään

- ☐ ryhmän yhteinen tuotos.

Tunnistetaan

- ☐ jokin kuvallisen vaikuttamisen keino (esim. mainos, Instagram-kuva, taidekuva).

Nimetään

- ☐ lähiympäristön visuaalisia tuotteita.

Kiinnitetään huomio

- ☐ kulttuurin moninaisuuteen ja ekologisuuteen omassa työskentelyssä.

KÄSITYÖ

1. luokka

Harjoitellaan

- ☐ työn suunnittelua.
- ☐ Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.
- ☐ Harjoitellaan käyttämään erilaisia käsityövälineitä.
- ☐ Harjoitellaan teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.
- ☐ Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia.
- ☐ Harjoitellaan antamaan palautetta toisille.

- ☐ Kokeillaan erilaisia materiaaleja.
- ☐ Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti.
- ☐ Valmistetaan omien suunnitelmien pohjalta omia tuotoksia.

2. luokka

- ☐ Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä.
- ☐ Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta.
- ☐ Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.
- ☐ Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.
- ☐ Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.
- ☐ Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti.
- ☐ Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.
- ☐ Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

LIIKUNTA

1. luokka

- ☐ Osallistuu innokkaasti liikuntatunnilla.
- ☐ Osaa liikkua monella eri tavalla.
- ☐ Osaa huomioida muut oppilaat liikuntatunnilla.
- ☐ Uinti 1.lk; uskaltaa liikkua vedessä.

Leikit, tehtävät ja liikuntamuodot erilaisissa oppimisympäristöissä eri vuodenaikoina:

- ☐ tasapaino- ja liikkumistaidot
- ☐ välineenkäsittelytaidot
- ☐ kehonhallintataidot

Vesiliikunta ja uinti ☐

Liikunnalliset sääntöleikit, tehtävät ja pelit:

- ☐ ohjeiden kuuntelu ja noudattaminen
- ☐ yhteistyö
- ☐ auttaminen

Leikit ja tehtävät:

- ☐ ilo ja virkistys
- ☐ onnistumiset
- ☐ tunnekasvatus

Rytmi- ja musiikkiliikunta ☐

2. luokka

- ☐ Osallistuu innokkaasti liikuntatunnilla.
- ☐ Osaa liikkua monella eri tavalla.
- ☐ Osaa huomioida muut oppilaat liikuntatunnilla.

Leikit, tehtävät ja liikuntamuodot erilaisissa oppimisympäristöissä eri vuodenaikoina:

- ☐ tasapaino- ja liikkumistaidot
- ☐ välineenkäsittelytaidot
- ☐ kehonhallintataidot
- ☐ voiman ja nopeuden tarkoituksenmukainen käyttö

Liikunnalliset sääntöleikit, tehtävät ja pelit:

- ☐ ohjeiden kuuntelu ja noudattaminen
- ☐ yhteistyö
- ☐ auttaminen

Leikit ja tehtävät:

- ☐ ilo ja virkistys
- ☐ onnistumiset
- ☐ tunnekasvatus

Rytmi- ja musiikkiliikunta ☐